

İki aylık dergi MAYIS 2006 SAYI: 19

Kadın

BİZLERİN
YARINI
NE OLACAK.

HAYDI 1 MAYIS'A

1 MAYIS'IN RESMİ TA
İLAN EDİLMESİ İÇİN

YÜRÜYÖRÖZ

YOKSULLUK, ADALETSİZLİK
VE SÖMÜRÜYE KARŞI

YÜRÜYÖRÖZ!

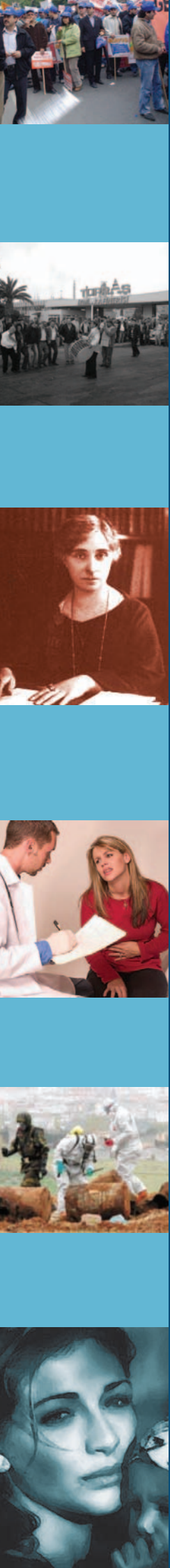
Prof. Dr. Oya Köymen'le TÜPRAŞ
özelleşmesi üzerine söyleşi...

ICEM Lastik İşkolu Dünya Konferansı'nda
kadın politikaları da değerlendirildi...

Kadın Sağlığı Kampanyamız devam ediyor.
Bu sefer Lüleburgaz ve Ankara'daydık...

Aliğa Şubesi'nden TÜPRAŞ'lı üye ve üye
eşleri kadınlarla söyleşiler...

1 Mayıs işçi bayramı tüm yurttan ve
dünyada coşkuyla kutlandı...

İÇİNDEKİLER

Merhaba (3)

İşçi Bayramı, Tüm Yurtta Coşkuyla Kutlandı (4)

TÜPRAŞ Dosyası Asla Kapanmayacaktır (5)

Petrol-İş Genel Başkanı Mustafa Öztaşkın'la TÜPRAŞ Üzerine Konuştuk

Kendimizi Önemsiyor, Örgütlü Gücümüze Güveniyoruz (6)

Aliağa Şube Yönetimi'nden Meltem Övünç'le Söyleşi

Eşler de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Başvurmali (9)

Petrol-İş Aliağa Şubesi'nden TÜPRAŞ'lı Üye Eşleriyle Söyleşi

Ülkede Tüm İnsanların Özgür Olmasına Çalışmalıyız (12)

Aliağa Şubesi'nden Merkez Genel Kurul Delegesi Mukaddes Gündüz'le Söyleşi

Petrol-İş Son Derece Önemli, Saygıdeğer Bir Mücadele Yürütüyor (14)

Prof. Dr. Öya Köymen'le Söyleşi

Kadınların Sağlık Konusunda Desteğe İhtiyacı Var (16)

Kadın Sağlığı Kampanyası için Lüleburgaz'daydık

Burada Kadınlar İçin İyi Bir Şey Yapılıyor (17)

Kadın Sağlığı Kampanyası Ankara'da Devam Etti

Sendikalı mısın? "Yok Ağabey, Ben Vanlıyım" (18)

Sendikal Biling / Hazırlayan: Yard. Doç. Dr. Betül Urhan

Kadınlar İçin Tam Bağımsızlık (20)

Tarihten Kadın Sesleri / Hazırlayan: Doç. Dr. Serpil Çakır

Kapsam İçi ya da Kapsam Dışı, Hepimiz Kadınız (22)

Ankara Şubesi'nden TPAO'lu ve BOTAŞ'lı Kadınlarla Söyleşi

Sadece Kadınları Değil, Erkekleri de Temsil Ediyorum (24)

İstanbul 2 No'lu Şube'den BOTAŞ'lı Kadın Temsilci Berat Yangın Yüksel'le Söyleşi

Eşdeğerde İşe Eşit Ücret ve Kadınlar İçin Fırsat Eşitliği (26)

Uluslararası Kimya, Enerji, Maden İşçileri Federasyonu Lastik İşkolu Dünya Konferansı

Kadın Kanserlerinde de Erken Teşhis Hayat Kurtarır (27)

Jinekoloğunuz Diyor ki / Hazırlayan: Dr. Selma Dönmez

Yediklerim Ağzıma Geliyor (28)

Sağlık Köşesi

Kadının Soyadı Yok (29)

Haklarımız / Hazırlayan: Petrol-İş Sendikası Hukuk Müşaviri Av. Serap Özdemir

Evet, Mutfakta Birileri Var! (30)

8 Mart'ta Sorunlar Dile Getirildi, Amaçlar Belirlendi (32)

Petrol-İş Şubeleri'nde 8 Mart Etkinlikleri

Ülkemiz Atık Çöplüğü Olmasın... (34)

Çevre Köşesi

Güzellik (35)

Petrol-İş Kadın Dergisi

Mayıs 2006 / Sayı 19

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu
Mustafa Öztaşkın / Genel Başkan
Mustafa Çavdar / Genel Sekreter
Adnan Özcan / Genel Mali Sekreter
İsmet Yiğit / Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri
Mehmet Güray / Genel Yönetim Sekreteri

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası
adına sahibi:
Genel Başkan Mustafa Öztaşkın

Yazışları Müdürü
Mehmet Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni
Necla Akgökçe

Editörler
Necla Akgökçe, Selgin Zırlı Kaplan

Tasarım ve Uygulama
Selgin Zırlı Kaplan

İdare Yeri:
Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No: 25 Altunizade
81180 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 474 98 70 (10 hat)
Faks: (0216) 474 98 67

Baskı:
Bileşim Matbaası
Bileşim Yayıncılık, Fuarçılık ve Tan. Hiz. San. ve Tic. AŞ
Barbaros Cad. No: 11 4. Levent / İstanbul
Tel: 0212 324 44 43

Web Adresi: www.petrol-is.org.tr

e-posta: merkez@petrol-is.org.tr

Yerel Süreli Yayın
(Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.)

20 Mayıs 2005'te basılmıştır.

Merhaba

Aradan iki ay geçti ve biz Mayıs sayısı ile karşınızdayız. 1 Mayıs İşçi Bayramı'nda Petrol-İş olarak alanlardaydık... Söylenti gazetesinin tüm engellemelerine rağmen 1 Mayıs işçi sınıfına yaraşır bir biçimde kutlandı.

Biz kadın dergisi olarak İstanbul'da Kadıköy Meydanı'ndaydık... Sendikamız, hem yürüyüş sırasında, hem alanda, hem de kürsüde taleplerini, mücadele azmini ve daha iyi bir dünya için özlmlerini en iyi biçimde dile getirdi... Konunun ayrıntılarını 1 Mayıs haberimizde okuyabilirsiniz.

TÜPRAŞ için hukuk mücadelemiz devam ediyor... Yaptıklarımızı hatırlamak, yapacaklarımızı somutlaştırmak açısından dergimizin bu sayısında bir "TÜPRAŞ Dosyası" hazırlayalım dedik...

TÜPRAŞ Aliğa'da'ki sendikal mücadele içindeki kadın arkadaşlarımız ve üye eşleri arkadaşlarımızla yapılan söyleşiler, özelleştirmeye karşı verdiğimiz mücadele sürecinde yanımızda olan hocamız Prof. Dr. Oya Köymen'le yaptığımız söyleşi bu dosya içinde yer alıyor.

Geçtiğimiz ay dergimizin yürüttüğü sağlık kampanyası çerçevesinde 11 Mart'ta Lüleburgaz'da, 25 Mart'ta da Ankara'daydık...

Hocalarımız kadınların üreme sağlığı sorunlarını anlatırken bizler de broşürlerimizi dağıtıp toplantıya katılan arkadaşlarımızın izlenimlerini aldık... Her açıdan yararlı deneyimlerdi...

Geçtiğimiz Aralık ayında kadınların sendikal örgütlenme sorunlarını konuşmak için Ankara'daydık, orada işyerlerini ziyaret etmiş arkadaşlarımızla sohbetler gerçekleştirmiştik, fakat yer darlığımız nedeniyle sohbetlerin BOTAŞ Genel Müdürlüğü ile TPAO Genel Müdürlüğü bölümlerini sizlere aktaramamıştık... Bu sayıda ge-

cikmeli de olsa bu görevi yerine getiriyoruz...

Lastik İşkolu Dünya Konferansı İstanbul Dedeman Otel'i'nde yapıldı.... Uluslararası deneyim aktarımı ve iletişim açısından sendikamız için de önemli olan bu konferansı yerinde izledik. Gözlemlerimizi dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz...

Petrol-İş Sendikası'nda az sayıda olan kadın temsilcilerimizden biriyle temsilcilik ve kadın olmak konusunda gerçekleştirdiğimiz söyleşi de bu sayımızda yer alıyor...

Tuzla'da zehirli varilleri duymuşsunuzdur... Doymak bilmeyen kar hırsı yalnızca emeğin değil üzerinde yaşadığımız çevrenin de tahribine yol açıyor. Sendikamız çevre kirliliği konusunda özel bir bilinç oluşturmak gerektiğine inanıyor... Konunun ayrıntılarını dergimizden okuyabilirsiniz...

Serpil ve Betül hocalarımız uzmanlıkları üzerinden bizleri bilgilendirmeye devam ediyorlar... Uzmanlarımız aynı şekilde hukuk ve sağlık alanındaki katkılarıyla dergimizin içeriğine yeni boyutlar katıyorlar...

Yemek sayfalarımız, sağlık sayfalarımız, hayatın mücadele dışındaki estetiğini kurmak açısından karınca kararınca katkı sunmaya devam ediyor...

Geçen sayımız 8 Mart'tan önce çıktığı için etkinliklere yer verememiştik. Bu sayıda, Petrol-İş şubelerinde yapılan 8 Mart etkinliklerine geniş yer vermeye çalıştık. İlgili sayfalarımızdan takip edebilirsiniz...

Bir de müjdemiz var... Uzun süredir çalışmaları devam eden dergimiz web sitesi nihayet tamamlandı. www.petrol-is.org.tr/kadin adresine girerek şimdiye kadar çıkan tüm sayıların yazılarına kolayca ulaşabilirsiniz...

Yeni bir sayıda buluşmak üzere şimdilik hoşçakalın.

1 Mayıs

İşçi Bayramı, tüm yurttan coşkuyla kutlandı...

1 Mayıs İşçi Bayramı, bu yıl da yurdun dört bir yanında büyük bir coşkuyla kutlandı. Genç, yaşlı, kadın, erkek binlerce işçi ve emekçi, başta özelleştirmeler, işsizlik ve Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı olmak üzere, emeğin karşısında yer alan uygulamaları protesto etmek ve taleplerini dile getirmek için alanları doldurdu.

kemizin en değerli varlıkları, şaibeli ihalelerle satılıyor. ihaleleri iptal eden yargı kararları uygulanmayarak hukuk devleti ayaklar altına alınıyor. ... Eşitlik, refahta değil, yoksullukta sağlanıyor. ... Artık sağlığımız ve sosyal güvenliğimiz piyasanın acımasız rekabet koşullarına terk ediliyor.

İşte bugün buradan, 1 Mayıs alanından, sorunlarımızın çözümsüz ve hiç birimizin yalnız olmadığını göstermek zorundayız. ... Örgütlenmek ve hayatı değiştirmek zorundayız.

Kendimize, ABD'nin yanı başında IMF ve Dünya Bankasına yani, emperyalizme karşı direnen Venezüella'yı, Bolivya'yı, Küba'yı örnek almıyoruz. Fransa'daki gibi işçilerle, gençlerle toplumsal direnişi gerçekleştirmeliyiz. ... Geleceğimizi kendi ellerimizle kurmalıyız. ... Tüm emekçilerin, 1 Mayıs bayramını tüm içtenliğimle kutluyor, ışıkları günleri yaklaşmanın umudu ile hepinizi selamlıyorum."

1 Mayıs İşçi Bayramı, ülkemizde hâlâ resmi bayram olarak kutlanamıyor. Hafta içine denk gelmesi nedeniyle, çok sayıda emekçi kutlamalara katılamadı. Ancak bu durum, yurdun dört bir yanında alanların binlerce işçi ve emekçiyle dolmasını engellemedi.

Sendikamız Petrol-İş'e bağlı şubelerin çoğu bayramı kendi illerindeki alanlarda kutladı.

İstanbul'da da 1 Mayıs, Kadıköy İskele Meydanı'nda binlerce kişinin katıldığı coşkulu bir mitingle kutlandı. Sendikalar, dernekler, kadın örgütleri, siyasi partiler, odalar ve çeşitli dergi çevrelerinin bulunduğu Kadıköy'de sabahın erken saatlerinde toplanmaya başlandı.

DİSK, KESK ve Türk-İş'in oluşturduğu "1 Mayıs Tertip Komitesi", mitingin düzgün geçmesi için elinden geleni yapmıştı. Yaklaşık 40 bin kişinin katıldığı tahmin edilen mitingte yürüyüş saat 11.00'de başladı.

Sendikamız Petrol-İş de Merkez çalışanları, İstanbul ve çevre illerdeki şubelerle birlikte Türk-İş kortejinde katıldı bu yıl kutlamalara. Başlarda mavi şapkalar, ellerde dövizler, sloganlar eşliğinde yüründü iskele meydanına doğru.

Saatler süren yürüyüş tamamlanıp tüm gruplar alana vardığında kürsüden konuşmalar başladı. Türk-İş adına söz alan Genel Başkanımız Mustafa Öztaşkın, şöyle konuştu:

"Değerli dostlar! Coğrafyamız küreselleşen sermayenin askeri hedefi olmaya devam ediyor... İşsizlik çığ gibi büyüyüp, yoksulluğu her geçen gün artırıyor. ... İktidar, freni patlamış kamyon gibi halkın üstüne gelmeye devam ediyor. Toplumsal barışı demokrasiyle değil, yeni terörle mücadele yasa tasarısında olduğu gibi baskı ve şiddetle sağlamaya çalışıyor. ... Ül-

TÜPRAŞ dosyası asla kapanmayacaktır

TÜPRAŞ özelleştirilmesinde geldiğimiz noktada sendikamız kararlı duruşunu sonuna kadar sürdürecektir... Meşruiyetimizi, haklılığımızdan, TÜPRAŞ'ın Türk ekonomisi açısından büyük öneminden ve 20 yıllık özelleştirme deneyiminin topluma verdiği yıkımdan alıyoruz. Konuyla ilgili, Genel Başkanımız Mustafa Öztaşkın'la görüştük...

Sendikamızın TÜPRAŞ özelleştirmesine karşı yürüttüğü mücadele hangi hedefler üzerine oturuyordu. Bu mücadele meşruiyetini nereden alıyor?

Petrol-İş'in mücadele perspektifinin temel hedefi TÜPRAŞ özelleştirilmesinin durdurulmasıydı. Bu mücadelede sendika olarak ismini modern iletişim ve propaganda araçlarının etkin bir biçimde kullanılması olarak tanımladığımız yeni bir mücadele stratejisi geliştirdik. Stratejimizin ana dayanağı; toplumu TÜPRAŞ konusunda bilgilendirmek, bilgilendirilmiş toplumu toplumsal bir mücadeleye davet etmektir. Bu stratejide son derece başarılı olduğumuzu düşünüyorum. Yaptırdığımız kamuoyu araştırması Türk toplumunun büyük bir bölümünün TÜPRAŞ'ın özelleştirilmesini istemediğini gösterdi.

Özelleştirmelerin ne olduğunu, ekonomik, sosyal açıdan hiçbir şey getirmediğini Türk toplumu 20 yıllık özelleştirme sürecinde kendi gözleriyle gördü.

TÜPRAŞ Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşudur. Bir sanayi kuruluşu olarak büyüklüğünün yanı sıra petrolün stratejik bir ürün olmasından kaynaklanan stratejik bir önemi de vardır. Türkiye'nin ekonomik, siyasal çıkarları ve ulusal savunma hedefleri açısından baktığımızda TÜPRAŞ'ın stratejik önemi ortadadır. Dolayısıyla mücadelemiz meşruiyetini hem genel olarak özelleştirme uygulamalarının sonuçlarından hem de TÜPRAŞ'ın Türkiye ekonomisi için büyük öneminden alıyor, diyebiliriz.

Gelenen noktada sendikamız neler yapmayı düşünüyor, çalışanlar ve üye eşleri ne tür bir tutum sergilemeliler?

Danıştay 13. Dairesi'nin verdiği karar nihai bir karar değildir. Nihai karar; Da-

nıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu tarafından verilecektir. Yürütmeyi durdurma kararı kamuoyunun bildiği gibi 30 gün içerisinde uygulanmadı. Yargı kararları sistematik bir biçimde uygulanmıyor. Hem sendikamız üzerinde hem de üyelerimiz üzerinde bir kamuoyu baskısı oluşturulmaya çalışılıyor. Ama sendikamız bütün bunlara rağmen kararlı duruşunu sürdürecektir, özelleştirmenin iptal edilmesi ve TÜPRAŞ'ın kamuya iade edilmesi için mücadelesine devam edecektir. Önümüzde önemli görevler var. Bunların hepsini belirli bir program dahilinde yapmaya devam edeceğiz.

TÜPRAŞ'ı Koç-Shell Konsorsiyumu'nun almasıyla birlikte medya aracılığıyla çok yoğun bir karşı propaganda kampanyasına maruz kaldık. Shell ortaklığı ayan beyan ortadayken KOÇ grubunun ulusal bir kuruluş olduğu iddia edildi. Koç grubunun çalışanların haklarına ve sendikal mücadeleye saygılı oldukları düşüncesiyle bizim üzerimizde, çalışanlar üzerinde ve ka-

muoyunda yoğun bir psikolojik baskı oluşturuldu. Açık ve gizli bu tür tutum almalarına rağmen sendikamız, üyelerimiz ve TÜPRAŞ çalışanları kararlı duruşlarını sürdürdüler. Bize göre tek başına bu bile çok önemli...

Bu noktada hukuka ilişkin birkaç konuya değinmek gerekiyor. 'Yürütmenin durdurulması kararı'nın uygulanmaması, Anayasa'nın ihlal edilmesi, hukukun üstünlüğü prensibinin ayaklar altına alınmasıdır. Hukuk kuralları sanki tüm yurttaşlar için geçerli değilmiş sadece sermayenin çıkarları doğrultusunda düzenleniyor ve uygulanıyormuş gibi bir izlenim oluşturuldu. Bu da ülkemizin demokratikleşmesi açısından demokratik uygulamalar konusunda çok ciddi endişe ve kaygıları beraberinde getirmektedir.

Yargı kararının hukuk kuralları çerçevesinde çıkmasını ümit ediyoruz. Çünkü nihai yargı kararında hukuk içi değil hukuk dışı faktörlerin etkin olabileceği konusunda kaygı ve endişe besliyoruz. Umut ediyoruz ki bu karar, hukuk kuralları içerisinde çıkar, hukuk dışı faktörler karara damgasını vurmazlar. Aksi halde TÜPRAŞ tartışması çok devam edecektir. Zaten karar ne olursa olsun TÜPRAŞ dosyası asla kapanmayacaktır.

Karar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de taşınacağı için uzun yıllar oralarda da konu tartışılacaktır. Ayrıca TÜPRAŞ özelleştirilmesiyle akaryakıt alanında Türkiye'nin ciddi sıkıntılarla karşılaşacağını, yakıt ürünleri ithalat cenneti olacağını, üretimin büyük ölçüde sektöre uğrayacağını düşünüyoruz. Dolayısıyla çok uzun vadede değil üç beş yıl gibi kısa bir dönemde TÜPRAŞ'ın özelleştirilmesinin sakıncalarını Türk toplumu yaşayarak görecektir. ✎

Kendimizi önemsiyor, örgütlü gücümüze güveniyoruz

Aliğa Şube yönetiminden TÜPRAŞ çalışanı Meltem arkadaşımız, “Verdiğimiz mücadele, hiçbir aşamasında şahsi kaygılara yönelik olmadı” diyor. Onunla, özelleştirmeyi, TÜPRAŞ özelleştirmesine karşı verilen mücadeleyi, sendikal çalışma perspektifini konuştuk.

Necla Akgökçe

Aliğa'ya uzunca bir süredir gitmek istiyorduk. Arkadaşlarımızın çok yoğun olduğu Nisan ayının son günlerinde seyahatimizi gerçekleştirdik... O yoğunlukları içinde Aliğa Şube Başkanımız İbrahim Doğangül ile şube yönetiminde bulunan kadın arkadaşlarımızdan Adalet Kul bizi İzmir'den aldı... İki gün Aliğa'da kaldık, iki gün boyunca Aliğalı arkadaşlarımız tam bir misafirperverlik örneği sergilediler. Oradan, yüklü söyleşi kasetleriyle ayrıldık: PETKİM çalışanı kadın işçiler, işçi eşleri kadınlar, sendikamızın şube yönetimine kadar yükselen iki kadın sendikacı, TÜPRAŞ'tan kadın delegemiz ve yine TÜPRAŞ'tan

üye eşleri arkadaşlarımız, bir de şubeden Nurten arkadaşımız, hepsiyle konuştuk, bizi eleştirdiler, bilgi ve fikir alışverişinde bulunduk... Arkadaşlarımızın eleştirileriyle zenginleştirdiğimizi, güçlendiğimizi düşünüyoruz... Biz onlarla tanıştığımız için çok mutlu olduk, umarım bu duygu karşılıklıdır. Bu sayımızda TÜPRAŞ dosyası yapacağımız için TÜPRAŞ'la ilgili söyleşilere öncelik verdik... Uzatmadan sözü TÜPRAŞ İzmir Rafinerisi Bölge Müdürlüğü çalışanlarından ve Petrol-İş Sendikası içinde şube yöneticiliğine yükselmiş iki genç kadından biri olan Meltem Övünç'e veriyoruz:

Kadın olmak ve yönetimde olmak özel bir deneyim, yönetime gelince işyerinde erkek arkadaşlarınızın size karşı tutumunda bir değişiklik oldu mu?

Kadınların maruz kaldığı eşitsizlik, yalnız ülkemizin değil Avrupa ülkeleri de dahil olmak üzere pek çok ülkenin toplumsal gerçeğidir, bununla mücadele edilmelidir. Ancak bence sendikal hareket, eşitsizliğe karşı mücadele süreci içinde, cinsiyetten daha üst bir başlıktır. Bu sebeple, sendikal çalışmalarında kadın kimliğimi vurgulamak yerine, işçi kimliğimi ortaya koymayı tercih ediyorum. Rafineri erkek işçilerin büyük çoğunlukta olduğu bir işyeri. Sendikal faaliyetlerde aktif olan kadın sayısı ise çok daha az. Bu nedenle, sendikal çalışmalara katıldığım ilk dönemde, kadın oluşum dikkat çekiyordu. Daha sonra, ortak mücadele sırasında bu kavram giderek kayboldu, ben de cinsiyetimle değil, düşünce ve eylemlerimle yer durmaya başladım. Gördüm ki, inandığınız bir dava varsa, hayata ve insanlara karşı sorumluluk hissediyorsanız, düşündüklerinizi yüksek sesle dile getirecek yüreklilikteyseniz ve güçlükler karşısında dik duruyorsanız, kadın ya da erkek olmanız fark etmiyor. TÜPRAŞ'taki işçi arkadaşlarımdan bu anlamda beni son derece doğru algıladıklarını ve desteklediklerini görüyorum ve onların bu yaklaşımı sayesinde, kendimi çok daha güçlü hissediyorum. Sonuç olarak, kadın olmam, sendikal çalışmalarım açısından, herhangi bir avantaj ya da dezavantaj yaratmadı.

Sendikal yaşam içinde yer aldığım ve çok kısa sayılabilecek bu beş yılda değişen tek şey, ortak hedeflerin, cinsel kimliklerden önde olduğunun kanıtlanması oldu.

Kadınların yönetime gelmesiyle erkek ağırlıklı yapılarda bazı tutum ve davranışlar değişiyor siz böyle bir eğilim gözlemlediniz mi?

Öncelikle altını çizmemiz gereken şey, erkeklerin sayıca ağırlıkta olduğu bir işyerinde, seçimle delege oluşumdur. Yani, eğer bana tepki duysalardı ilk aşamada beni delege olarak seçmezlerdi. Bunun ötesinde, Aliğa Şubesi'ndeki yönetici ve temsilci arkadaşlarımın hayatın içinde durdukları yer, sözü edilen davranış biçimlerinden çok uzak bir noktada. Arkadaşlarımız eşit katılıma inanan insanlar. Zaten benim onların yanında yer almamın, onlarla birlikte hareket etmemin sebeplerinden biri de budur. İlk kez aday olduğumda çok cesaretlendirdiler. Ben yönetimde görev alan ikinci kadını, benden çok daha deneyimli olan, sendikamızın PETKİM işyerinden Adalet Kul arkadaşımız, bu görevi uzun zamandır yürütüyor. Bizi sendikal mücadele içinde destekleyen, bugün yönetimde bulunan erkek yönetici ve temsilcilerdir. Onların demokrasi anlayışı ve eşitlikçi tutumları sayesinde bu yapı içinde kolaylıkla yer alabildiğimizi düşünüyorum.

Bir nevi "onlar bizi seçti" diyorsunuz, sizin sürece hiç etkiniz olmadı mı?

Söz konusu olan bir seçimse, karşılıklı olarak hareket birliği içinde olmayı seçtik diyebilirim. Zaten yıllardır istikrarlı bir duruş sergileyen mevcut yönetim, kendimi ifade edebileceğimi düşündüğüm bir yapıya sahipti. Onlar da bende, kendi ilkeleriyle örtüşen bir duruş görmüş ve bu harekete katkı olabileceğini düşünmüş olmalı ki, bugün birlikteyiz. Ama yönetim kadrosu, eşitlikçi anlayışa sahip olmayan kişilerden oluşsaydı dahi, sendikal hareket içinde yer alırdım. Ancak bu durumda çok savaş vermem gerekirdi. Sendikal faaliyetler içinde bulunmamın tarihsel bir zorunluluk olduğunu düşünüyorum. Zira bir kurumun içinde yer alıp, o ku-

rumla aynı görüşü paylaşmamak zordur ve sürekli savaş gerektirir.

Yönetim düzeyinde yer alan sendikacı bir kadın olarak hiç zorluk yaşamıyor musunuz?

Sendikacı olmanın bazı zorlukları var elbette, ancak kadın oluşumun bunda bir etkisi yok. Üstelik arkadaşlarımın beni sahiplendiklerini, takdir ettiklerini, devam etmem için ellerinden gelen yardımı yaptıklarını görüyorum, bu sevindirici bir durum ve beni son derece onurlandırıyor.

Aileniz sendikacı olmanıza nasıl bakıyor?

Eşitsizliğe ve haksızlığa karşı mücadele etmeyi ailemden öğrendim. Birbirimizi hep destekledik. Bu mücadelede de beni destekliyorlar. Attığım her adımda onların bilgi birikimlerinden yararlandığımı. Böyle bir aileniz olunca, hayata dair hiçbir şeyden korkmuyorsunuz....

Kadınlar sendikal faaliyetler içinde daha az yer alıyorlar, sizce bunun nedenleri neler olabilir?

Kadın üyelerimizle bu konuyu zaman zaman konuşuyorum. Genellikle eşlerinin, sendikal faaliyetlerde bulunmalarına sıcak yaklaşmadıklarını ya da iş yaşantılarından artakalan zamanı, çocuklarının bakımına ayırmaları gerek-

tiğini söylüyorlar. Sanırım, Türkiye'de sendikalar, erkeklerin ağırlıkla görev aldığı alanlar olduğu için, erkekler tarafından ezileceklerini düşünenler de var. Ancak bence kadınlar, diğer alanlarda olduğu gibi sendikal faaliyetlerde de aktif rol üstlenseler, sendikalar da erkek ağırlıklı alanlar olmaktan çıkacak. Sendikal platformda karşılaşacaklarını düşündükleri zorluklar, hayatın diğer alanlarında karşılaşılabilecek zorluklardan farklı değil. Yani nerede ve ne yapıyor olursanız olun, ya size öğretilmiş kurallara boyun eğerek yaşarsınız ya da o kuralların oluşumunda söz sahibi olursunuz. Hayatı cinsiyetler bakımından ikiye böldüğünüz sürece, kendinize çizdiğiniz sınırların bir adım dışına çıkamazsınız ve hal böyle olunca, itiraz hakkınız kendiliğinden ortadan kalkar. Size de, kendi rızanızla size egemen olanların gölgesinde yaşamak kalır.

Sizce özelleştirmelere niçin karşı çıkmalıyız?

Ben bir ülkede yaratılan tüm değerlerin, tüm zenginliklerin o ülkede yaşayan halk tarafından eşit olarak paylaşılması gerektiğine inanıyorum. Bu tür kaynakların devlet elinde kalması ve devletin de bunları en verimli şekilde yönetmesi gerekir. Ancak 1980 sonrasında uygulanan IMF politikaları ile özelleştirmeler hız kazandı. Bugün artık ülkemiz parça

parça satılıyor. Kamuoyunun tüm bunları sessizce izlemesinden dolayı hayret ve acı içerisindeyim.

Petrol-İş Sendikası olarak bugüne kadar tüm özelleştirmelere karşı çok önemli bir mücadele yürüttük. TÜPRAŞ özelinde ise söylenecek çok şey var. Stratejik önemi son derece büyük olan, Türkiye'nin sanayi devi ve en karlı kuruluşu TÜPRAŞ'ın, kamunun elinde kalması gerekmektedir. TÜPRAŞ'ın neden satılmak istendiğine dair hâlâ bir yanıt alabilmiş değiliz, çünkü açıklanabilir bir yanıtı yok. Petrol-iş Sendikası olarak, kamuoyunu aydınlatmak adına, birçok miting düzenledik, broşür dağıttık, afiş astık, radyo spotları hazırlattık. Sesimizi yetkililere duyurmak için de imza kampanyaları düzenledik, birçok kez iş bırakma eylemleri gerçekleştirdik. Zaman zaman fabrikamıza kapanıp, üretimden gelen gücümüzü kullandık. Yaptıklarımız yeterli miydi, daha sert eylemler gerçekleştirilebilir miydi, bunları ciddi olarak tartışmalıyız tabii.

TÜPRAŞ özelleştirmesi konusunda son dönemde yaşanan hukuk ihlali hakkın-da ne düşünüyorsunuz?

Şu anda tüm Türkiye'nin gözü TÜPRAŞ'ta ve bunda sendikamızın rolü çok büyük. TÜPRAŞ'ta içinde bulunduğumuz durum, mücadelenin hukuki boyutu açısından çok önemli aşamalar kaydedildiğini gösteriyor. Av. Gökhan Candoğan'a ülke olarak çok şey borçluyuz. Geldiğimiz nokta azımsanacak bir nokta değil. Ancak bana göre çok daha sert bir eylemsellik içinde olmamız ve bu yolla hukuki süreci daha fazla desteklememiz gerekiyor. Bunun yanı sıra, özellikle Konfederasyonumuz Türk-İş'in, sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin ve diğer sendikaların da, bizimle hareket birliği içinde olmaları lazım. Ne yazık ki, TÜPRAŞ'ın özelleştirilmesine karşı yeterli etkiye sahip bir tavır sergilemiyorlar. Ayrıca çeşitli medya gruplarının süreç içinde takındığı yanlış tavır, mücadelemize ket vuruyor.

Son dönemde, sendika olarak yargı kararının uygulanması şeklinde gayet anlaşılır ve haklı bir talebimiz oldu. Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devleti-

tidir, oysa TÜPRAŞ Davası'nda yargı kararının uygulanmaması, hukukun üstünlüğü ilkesini zedeleyici nitelikte bir tutumdur. B unun takibini de yine Petrol-İş olarak biz üstlenmiş durumdayız. Özellikle Türkiye Barolar Birliği'nin sessiz bekleyişi, son derece şaşırtıcı ve üzücüdür. Bu durum, ülkemiz için bir dönüm noktası gibi görünüyor ve bizi ülkemizin geleceği açısından son derece endişelendiriyor. Hukuki anlamda girişimlerimiz sürerken, biz işçiler olarak üzerimize düşen her şeyi yapmaya devam edeceğiz. Ancak halkımızın da kendi geleceği için endişelenme zamanı geldi. Toplum olarak daha bilinçli davranmaya ve düşüncelerimizi yüksek sesle ifade etmeye ihtiyacımız var...

Peki yasalara rağmen, tam özelleştirme denilirse?

Stratejik önemi tartışılmayacak büyüklükte olan, böylesine karlı bir şirketin, kamunun elinde değil de bir sermaye grubunun elinde olması, bu ülke halkının tümünün derdi olmalı ve halk artık sesini yükseltmeye başlamalıdır. Bu bizim için bir vatan meselesidir. Bizler TÜPRAŞ işçisi olarak yıllardır fabrikamızı yuvamız kabul ederek onu sahiplendik ve verimli bir işleyiş sergileyerek, üretimi gerçekleştirdik. Verdiğimiz mücadele, hiçbir aşamasında

şahsi kaygılara yönelik olmadı.

Koşullar ne olursa olsun, fabrikamızı yaşatmaya ve onunla yaşamaya devam edeceğiz. Biz özelleştirmeye karşıyız. Yerli ya da yabancı, hangi şirketin satın aldığı ve satın almak isteyen şirketin büyüklüğü bizim için önemli değil. Maksudımız vatanımızın hiçbir kalesini, herhangi bir politikanın hizmetine alet ettirmemek ve kurulduğu günden bu yana ait olduğu halkın onur kaynağı olan bu dev kuruluşumuzun, gerçek sahibinde, yani yine halkın elinde kalması.

Böylesine yalnız bırakıldığımız bir mücadelede, Türkiye bir hukuk devleti olduğu halde, yargı kararına rağmen özelleştirme tam anlamıyla gerçekleştirilirse, bu durum yüreklerimizi çok acıtsa da, vicdanımızda kara bir leke olmayacak. Bu savaşımı kaybetmemiz halinde oluşacak durum, bizi çalışma hayatımız açısından etkilemez. Başından beri söylüyoruz, Rafineri çok spesifik bir işyeridir, rafineri işçisi son derece özeldir. Bizler kendimizi önemsiyoruz ve örgütlü gücümüze inanıyoruz.

Daha önce Petrol-İş olarak şöyle bir söylemimiz vardı: "Biz değil, Türkiye kaybeder"...Ve her bireyin dikkate alması gereken bir sloganımız var, 'Biz çocuklarımıza, onurlu bir gelecek bırakacağız, YA SİZ?' ✂

Aliğa'da üye eşlerinden bir öneri:

Eşler de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurmalı

Hatice, Sultan, Zeynep onlar Aliğa'da yaşıyorlar ve TÜPRAŞ çalışanlarının eşleri... Şimdiye kadar hep eşleriyle birlikte hareket etmişler. Sürecin yakın takipçileri... Onlarla özelleştirmeleri, ev kadını olmayı, sendikal mücadeleyi konuştuk...

Necla Akgökçe

Aliğa modern, gelişmiş, şirin bir sahil kasabası... Gelişmesini tabii ki PETKİM ve TÜPRAŞ gibi iki dev kamu iktisadi kuruluşuna borçlu... Herkesin bu kuruluşlarda çalışan bir yakını, dostu, ahabası var. Biz oradayken sağlıkta özelleştirmelere karşı kampanya çerçevesinde referandum vardı... İlk gün bizi gık çıkarmadan oradan oraya taşıyan İsmail Doğan arkadaşımız "gelin eylem yerine gidelim" dedi... İki randevu arasında... Gittik... Orada standı bekleyen kadın arkadaşlarımızdan biri de Sultan Hanım'dı... Biz ona daha sonra sahilde bir çay bahçesinde üye eşleriyle yaptığımız söyleşide rastladık. Söyleşiye üç kadınla başladık ama Hatice Hanım hemen ayrıldı, çocuklarla ilgili bir işi vardı... Biz diğer arkadaşlarla devam ettik...

Hatice Çoban: Eşim TÜPRAŞ'ta çalışıyor. Sendika üyesi... İki çocuk sahibiyim, oğlum 16 yaşında, kızım 11 yaşında. Öğrenimlerini sürdürüyorlar, ben özel bir şirkette kozmetik üzerine çalışıyorum, çalışmaktan memnunum. Çalışmanın bir kadına önemli şeyler kattığını düşünüyorum... Çalışma saatlerim daha esnek olduğu için evde işleri ben yapıyorum tabii ki. Eşim de biraz yardımcı oluyor, beraber götürüyoruz... Eşimden de, işimden de, hayatımdan da memnunum.

Sosyal yaşamınızdan biraz bahseder misiniz?

Sosyal faaliyetlere katılan aktif bir kadıyım. Boş durmayı sevmiyorum... Çeşitli derneklerde ve CHP Kadın Kolları'nda etkin olarak çalışıyorum.

TÜPRAŞ'la ilgili yapılan eylemlere katılıyor musunuz?

Çalıştığım için katıldığım söylenemez ama eşim katılıyor. Ben eşimi desteklemekle yetiniyorum.

Zeynep Güner: Benim eşim de TÜPRAŞ'ta çalışıyor, aynı zamanda sendika temsilcisi. Çalışmıyorum, iki çocuğum var. Biri 13 yaşında, biri de daha çok küçük.

Zeynep

TÜPRAŞ özelleştirilmesi hakkında bilginiz var mı, neler düşünüyorsunuz?

Eşimden dolayı süreci yakından takip ediyorum. Bilgim var... Kanunla yapamadıklarını paranın gücüyle yapmaya ça-

İşiyorlar bence. Sadece TÜPRAŞ değil, bütün önemli kamu kuruluşları özelleştiriliyor. Biliyorsunuz sağlık da özelleştiriliyor. Ve bizi kötü günler bekliyor.

Tepkilisiniz, peki neler yapıyorsunuz tepkinizi ifade etmek için eylemlere katılıyor musunuz?

Tabii ki katılıyorum... Aliğa'dakilere zaten katılıyorum, Kocaeli'ne de gittim. Bebeğim var, onun bakım işini hallettiğim zaman her şeye katılıyorum. Eşimin yanında olduğumu gösteriyorum... İnsanlar eylemlerde kadınların eşlerinin yanında olmasının iyi bir görüntü verdiğini söylüyorlar. Aliğa'da üye eşleri çoğunlukla eylemlere katılıyor.

Eylemlerde kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Ben eylem yaparken özgür olduğumu hissediyorum.

Sultan Tereci: Benim eşim de TÜPRAŞ'ta çalışıyor. O da iki dönemdir sendika temsilcisi. Üç çocuğum var. En büyük kızım 13, oğlum 9, küçük kızım da 4 yaşında... Ev hanımıyım. Aktif olarak dernek ve parti çalışmalarım var. CHP Kadın Kolları yönetimindeyim... Ev işleri yapıyor, parti faaliyetleriyle ilgileniyor, eşimle birlikte eylemlere katılıyorum.

Eşiniz özelleştirmeye çalışılan bir işyerinde çalışıyor, ne diyorsunuz, neler yapıyorsunuz?

TÜPRAŞ'ın şu şartlarda veriminin düşük olduğunu söyleyenlere şaşıyorum... Şu anda TÜPRAŞ'ın 20 milyar doların üzerinde cirosu var. Ciro bu kadar yüksek olan TÜPRAŞ

nasıl oluyor da 4 milyar dolara satılıyor. Devlet nasıl oluyor da satıyor, ben şaşıyorum... Dilekçeyle başbakana bu soruyu sormak istiyorum. En yakın zamanda da yapacağım bunu, yapacağız... Herkes katılmayabilir, herkesin fikrini değiştiremiyorsunuz, ama yine de olur. Ben böyle bir şeyin gerektiğini düşünüyorum. Kim katılıyorsa onlarla birlikte yapılabilir... Bütün işyerleri, çalışanlar, kasaba esnafı TÜPRAŞ özelleştirmesine karşı bir şeyler yapıp katkıda bulunabilirler... Sadece TÜPRAŞ değil, her şey özelleştiriliyor, bu büyük bir tehlike, uyarıcı, bilinçlendirici eylemler yapılmalı... Fransa'daki eylemleri biliyorsunuz, ne kadar etkili oldu.

Zeynep: Bence TÜPRAŞ'ın gücü var bunu kanıtlamaya... TÜPRAŞ işçisi durdurabilir özelleştirmeleri. Ama insanları sindirdiler, insanlar birlik olamıyor, korkuyorlar, 'bana nasılsa dokunmaz işin ucu, ben adamımı bulur, bir biçimde sıyrılırım' diyorlar. Ama öyle değil elbette. Ayrıca herkesin adamı da yok. TÜPRAŞ Türkiye'nin en büyük kaynaklarından biri, niye benim elimde varken ben başkalarına satayım ve dışarıdan bir şeyler alayım ki... Bana tüm bunlar yabancı sermayenin oyunu gibi geliyor. Çünkü yabancı sermaye açısından petrol çok önemli... Petrol için herkes savaşıyor birbirleriyle biliyorsunuz... PETKİM ve TÜPRAŞ bu açıdan büyük ve stratejik kuruluşlar. Ben özelleştirmeler konusunda Petrol-İş'e güveniyorum. Durdurursak biz durduracağız. Yoksa bir şey kalmayacak Türkiye'nin elinde, Türkiye gitti demektir.

Sultan: Sağlığı da özelleştirmeye çalışıyorlar. Bugün SSK referandum eylemi vardı, sağlık özelleştirilmesin diye biz kadın kolları olarak oradaydık. Pek çok insan geliyor, anlatıyoruz, anlıyorlar da, "oy kullanın" diyoruz, "yok ben dönüşte kullanayım" diyorlar. Ama yılmadan anlatmak, koşturmak lazım.

TÜPRAŞ eylemlerinde eşimizin yanında olduk diyorsunuz, onun dışında sendikal faaliyetlerle aranız nasıl?

İkisi birden: Burada yapılan sendikal etkinliklere mümkün olduğunca katılmaya çalışıyoruz.

Kadınlara yönelik etkinlikler oluyor mu, onlara katılıyor musunuz?

Sultan: 8 Mart'ta sivil toplum örgütleriyle birlikte etkinlikler yapıldı, bu kez katılamadım ama genellikle katılırım... Sivil toplum örgütleri, birbirleriyle iletişim halinde olmalı, birlikte davranmalılar, çünkü ancak birlikte davranılırsa başarılı olunur.

Petrol-İş Kadın dergisini biliyor musunuz?

Sultan: Hayır, şimdiye kadar elime geçmedi.

Zeynep: Ben okuyorum. Bize fazla geliyor, ben arkadaşlarıma da veriyorum. Kadınların hayatlarını anlatan bölümler var onları seviyorum... Köşeleri ve yemek bölümlerini de yararlı buluyorum.

Siz katkıda bulunmak ister misiniz?

Zeynep: Çok isterim ama çocuklar beni engelliyorlar. Bana

bu konuda yardım edecek kimse de yok. Eşim de beni bu konuda çok destekliyor. Çocuk tekken her şeye katılıyor, her şeyi yapıyordum ama şimdi olmuyor.

Ev kadınlığı nasıl bir şey, güzel mi, zor mu?

Zeynep: Güzel yanları da var, zor yanları da... Çalışsaydım çocukları yetiştirmek güç olurdu. Çocukları ihmal ederdim gibime geliyor.

Evlilik öncesi çalışma deneyiminiz var mıydı?

Vardı... Fabrikada uzun süre işçi olarak, özel bir şirkette sekreter yardımcısı olarak çalıştım. Evlenip çocuklar olunca iş hayatım bitti... Başta eşim izin vermedi. Sonra çocuklar oldu ben istemedim... Şimdi küçüğün büyümesini bekliyorum, bu büyüsün mutlaka bir şeyler yapacağım.

Hangisi zor, ev kadınlığı mı yoksa dışarıda çalışmak mı?

Ev kadınlığı daha zor... Bütün gün evde kapalı bir ortamda devamlı çalışıyorsun, dışarıya çıkmaya vaktin olmuyor. Bütün gün aynı şeyleri yapıyorsun, bitmek bilmiyor, sonra ertesi gün yine aynı.

Eşiniz işin ucundan tutmuyor mu?

Vardiyalı olduğu için çok zor, işten sonra çoğu zaman sendikada da çalışıyor.

Sultan: Ev kadınlığı bence güzel bir şey. Çocuklarla ilgileniyorsunuz, evinizi kendiniz toparlıyorsunuz, kendi yapmış olduğunuz yiyecekleri çocuklarınıza gönül rahatlığı ile yedirebiliyorsunuz. Ev kadınlığının yanında banka, fatura ödeme işleri hepsi benim üstümdedir, eşim vakit bulamadığı için ilgilenmez ama ben yine de memnunum. İş yaparken stres atıyorum. Ben aile apartmanında oturduğum için bir yere giderken gönül rahatlığı ile çocuğumu kayıncımda, görümceme bırakıyorum. Gözüm arkada kalmadan sosyal etkinliklere katılıyorum.

Kız ve erkek çocuklarınız var, onları ev işlerine katıyor musunuz?

Sultan: Kendi odalarını topluyorlar... Ben hastaysam eğer ev işlerine de yardımcı oluyorlar... Kız da yapar oğlan da ama kız daha fazla yardım eder. Kız yemeğe varıncaya kadar her şeyi yapar. Eşitlikçi bir biçimde yetiştirmeye çalışıyorum. İkisine de aynı türden görevler veriyorum. Erkek çocuğu diye kayırıyorum.

Kadın olarak yaşamak ne tür bir şey sizce, kolay mı zor mu, nasıl yaşamak istersiniz?

Kadınların hakları kısıtlandığı zaman çok kızıyorum...

Ne tür kısıtlamalar bunlar?

İşyerlerinde olsun sokaklarda olsun, kısa bir etekle veya sıradan bir pantolonla dışarı çıktığın zaman bir sürü söz oluyor. Giyim kuşam alanında özgürlük yok yani...

Zeynep: Ben insan hakları olsun isterdim... Kadınların hiçbir hakkı yok.

Ne olsun isterdiniz?

Bir yere gittiğimde ev hanımıym deddiğimde, şöyle bir bakılmamasını isterdim... Biz de evde iş yapıyoruz, ev kadını olarak kabul görmek isterdim. Türkiye’de kimsenin hakları yok ama kadınların hepten yok. Evlenirken de boşanırken de kadınların hakları kısıtlanıyor... Bir arkadaşım var... Ev içinde şiddet görüyor, başvurduğu halde bir türlü çözüm bulamıyordu. Şikayetçi olduğunda da kimse yardım edemiyor... Başka bir arkadaşım da “işim olsa hemen ayrılırdım” diyor. Ama işi yok... Evlenince işi bırakmış, şimdi “yaşın geçmiş” diye işe almıyorlar... Hiçbir ekonomik güvencesi olmadığı için mecburiyetinden ayrılamayan kadınlar da var. Çocuk olunca kadınların hepten elleri kolları bağlanıyor... Biz şanslıyız bu bakımdan. Belki ben çalışmıyorum ama evde de dışarıda da eşim karışmaz bana, bir özgürlüğüm var. Demokrat bir aileyiz biz... Eşim sendikacı, insan haklarını, kadın haklarını biliyor.

Sivil toplum kuruluşlarını da suçluyorum... Kadınları eğitmeliler... Şiddetten kadın haklarına, çocuk eğitime kadar paneller toplantılar yapılmalı. Ben apartmandaki kadın arkadaşlarımla konuştuğumda ‘kimse bizle bu şekilde konuşmadı şimdiye kadar’ diyorlar...

Sendika da yapabilir bu tür etkinlikler... Tiyatrolarla, seminerlerle ev kadınlarına haklarını anlatabilirler. Sendika güçlü bir kuruluş çünkü...

Sultan: Ben dayak yiyen ve evi terk edemeyen kadınlara baktığımda, onların ayağını çocukların bağladığını düşünüyorum. Anne çocuklarını bırakmamak için her şeye katlanıyor. Kolu da kırılrsa, bacağı da kırılrsa çekiyor. Kadınlara yönelik sağlık hizmeti yok, hiçbir güvenceleri yok, o nedenle katlanıyorlar... Kadınlara yönelik bazı hukuksal düzenlemeler yapıldı ama bunlar pratikte uygulanmıyor.

Zeynep: Kadınların bu hakları bence insan haklarına giriyor. Bir ülkede insan hakları olursa o zaman hiçbir yer özelleştirilemez. Çünkü özelleştirme insanın insanca yaşama hakkını da elinden alıyor. Senin işini elinden alıyorlar, yeni iş vermiyorlar, “Git başının çaresine bak” diyorlar. İnsan haklarına saygılı bir devlet bunu yapar mı?

TÜPRAŞ özelleştirmesinde Danıştay’ın yürütmeyi durdurma kararına rağmen hâlâ süreç işletiliyor, burada bir hukuksuzluk var, siz ne diyorsunuz bir eş olarak?

Zeynep: Petrol-İş’in avukatını da dinledim ben geçen gün, biz en güzelini yapıyoruz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurulacakmış. Bence eşler de başvurabilir. Çünkü bizim de haklarımız ihlal ediliyor burada. Ne yapıyorsak hep birlikte yapacağız

Sultan: Ben de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurulmasının çok ses getireceğini düşünüyorum. Ben de eşimin arkasındayım gerekirse onunla, çocuklarımla birlikte TÜPRAŞ’ın kapısında yatarım. ♀

Ülkede tüm insanların özgür olmasına çalışmalıyız

Mukaddes Gündüz, TÜPRAŞ çalışanı, aynı zamanda sendika delegesi. Onunla Aliğa'da karşılaşamadık... Bizi İstanbul'dan aradı ve sorularımızı cevaplandıracağını söyledi, onsuz Aliğa ziyaretimiz çok eksik kalacaktı... İşte, onun işçi mücadelesi ve kadın emeği üzerine düşünceleri...

Kendinizi tanıtır mısınız, kaç yıldır TÜPRAŞ'ta çalışıyorsunuz, göreviniz?

Ben Mukaddes Gündüz, 1997'de Batman Rafinerisi'nde TSM Ünitesi Operasyon ve Planlamada teknisyen olarak işe girdim. 2005 yılında İzmir Rafinerisi'ne naklen geldim. Ticaret Müdürlüğü Satış Ünitesi'nde memur olarak çalışıyorum...

Evli misiniz, çocuklarınız var mı?

Evliyim Baran isimli iki yaşında bir oğlum var.

Evde işbölümü nasıl, ev işlerini kim yapıyor?

Ortak yaşayan iki insanın bulunduğu yeri temizlemesinden, bulaşıklarını yıkamasından, yemeğini pişirmesinden daha doğal ne olabilir ki? "Ortak yaşam, ortak paylaşım" felsefesi ile devam eden bir birlikteliğim olduğu için bu konuda sorun yaşamıyorum. Ama benim sorun yaşamıyor olmam, her kadının benim durumumda olduğu anlamına gelmez. Çalıştığı halde eşleri tarafından ev işlerinde hiç yardım almayan kadınlar, ülkemizde sayıca çok fazla.

Bunun nedenlerini şu şekilde sıralamak mümkün:

- Ataerkil toplum düzeni,
- Psikolojik durum,
- Çevre baskısı,
- Yetiştiriliş biçimi,
- Kültürel farklılıklar.

Unutmayın ki erkekleri yetiştirenler biz kadınlarız. Ana sorunun bu olduğunu, kendimizi eleştirmek gerektiğini düşünüyorum.

Çalışmak sosyal ve ekonomik anlamda size ne tür katkılar sağladı?

Kadının sosyal ve siyasal yaşamdaki etkinliğinin artması istihdam olanaklarıyla yakından ilgilidir. Çünkü çalışma yoluyla elde edilen ekonomik güç, diğer özgürlüklerin kazanılmasıyla direkt ilgilidir.

Üretim süreçlerine katılmayan insanlar toplumsal kazanımlardan kendilerine düşen paya razı olmak zorunda kalırlar. Çalışan kadınlar örgütlerden uzak kalıp kendilerini yetiştirmezlerse kendi emeğine saygı duyacak bilgi ve birikime sahip olamazlar. Böylece onları toplumsal yaşamdan uzaklaştırmaya çalışan sisteme karşı tavır geliştiremezler. Bu durumda en yakınlarında bulunan eşlerinin bile onlara saygı duymamasında şaşılacak bir şey yoktur. Daha düne kadar kadın işçilerin, sosyal haklardan da yoksun çalıştırıldığı bir ülkede, bugün öncelikle insanca yaşama hakkına sahip olabilmeye bilinciyle hareket edebilmenin mutluluğunu yaşıyorum. Bu bilinç ve duyarlılığa sahip olabilmenin bireysel bencilliğini yaşamak yerine diğer tüm emekçilerin geçmişten bugüne kadar verdikleri mücadelede ödedikleri bedeller önünde saygı ile eğiliyorum.

Sendika ile aranız nasıl, ne zamandan beri sendikal faaliyet içindeyiz, kadın arkadaşlar sizle sorunlarını paylaşıyorlar mı?

Teşekkür ederim, çok iyi. Yaşadığımız

süreç emekten yana olan tüm güçlerin farklı yöntemlerle pasifize edilmeye çalışıldığı bir dönem. Bu durumdan sendikalar da paylarına düşeni fazlasıyla alıyorlar. Bir yandan işverenlerle, siyasi iktidarla diğer yandan yenedünya düzeninin Türkiye'ye dayattığı çalışma yaşamındaki zorluklarla

savaşıyorlar. Türkiye'de sermayenin özendirici ve pazarlamacı taktiklerle çalışanlarının geleceklerinin çok uluslu şirketlere teslim etmek istemesi düşünülmünce sivil örgütlenmeler, bu arada tabii ki sendikalar eylemsizlik çaresizliği ile karşı karşıya kalıyorlar.

Sendikalar sermaye tarafından kaba, saba erkek egemen kurumlar olarak görülüyor. Oysa biz biliyoruz ki sendikalar emek örgütleridir. Emeğin sorunlarına duyarlı ve yurtseverdirler. Bizler işçiler olarak fabrikada yaptığımız işi iyi yapmayı hedeflerken, iyi bir sendikacı olabilmeye bilincine erişmeyi de amaç edinerek sendikal mücadeleyi zenginleştirmeliyiz. İşçiler gerektiğinde üretimden gelen gücünü kullanarak, yönetimlere talip olarak erk haline geleceklerdir. Bir yıl önce Batman Rafinerisi'nden İzmir'e tayin oldum. Bu süreç içinde İzmir'deki kadınlarla tam diyaloga giremedim. Ancak Batman'da güvenlerini kazandığımı düşündüğüm bütün kadın arkadaşlarla aklımıza gelebilecek her konuyu konuşturdum. Sendikal çalışmalara çok duyarlıydılar. Buradan onlara selam yolluyorum...

Kadın olarak kendinizi yeterli bir biçimde ifade edebiliyor musunuz?

Kadın olarak kendimi ifade edemiyorum. Çünkü toplumumuzda kadına ayrılmış iki yer var: Annelik ve eşlik. Kadın başını kapar, açar, kısa giyinir, giyinmez, kadın yemek yapar, ev temizler, merdiven siler, eğitim almasa da olur. Part time bir üretim aracıdır, olsa da olur olmasa da...

Ülkemizde erkeğin ekonomik ve sosyal düzeyi kadını da şekillendiriyor. Günümüz icatlarının tüm alimlerin, yönetenlerin yüzde 99'u erkek olsa da bu yüzdeyi 98'e indirecek kadın hareketinin içinde olmamız gerektiğini düşünüyorum. Yani şu cümle bizi hiçbir zaman ikna etmemeli "Dünyadaki tüm buluşların sahibi erkeklerdir, erkekleri de doğuranlar analardır, kadınlardır."

Türkiye'de kadınların yeteri kadar özgür olduğunu düşünüyor musunuz, kadın olarak evde, işte, sokakta ne tür ayrımcılıklara maruz kalıyorsunuz?

Öncelikle ülkede tüm insanların özgür olmasına çalışmalıyız. Daha sonra geldiğimiz noktada erkek, kadın, genç, yaşlı, çocuk diye ayırdığımız kollarıda özgürlüklerin hangi esaslara dayandırıldığına bakmamız gerekir.

BM Temel İnsan Hakları Bildirgesi, cinsiyet ayrımı yapmaksızın erkeklerle kadınların eşit haklara sahip olmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

İnsanlara karşı ayrımcılığın kabul edilmezliği ve tüm insanların özgür olmaları gerektiği ve özgürlüklerin cinsiyet dahil hiçbir ayrıma uğratılmaksızın herkes tarafından kullanılması gerektiğini unutmamalıyız. Ülkemizi yönetenler kadın ve erkeğin tüm ekonomik, sosyal kültürel, medeni ve siyasi haklardan eşit olarak yararlanmalarını sağlamakla yükümlüdürler.

Altına imza atılan uluslararası anlaşmalar bunu zorunlu kılmaktadır. Hal böyleyken keyfi uygulamalar sürmekte ve kadınlara karşı ayrımcılıklar devam etmektedir.

İçinde yaşadığımız ülkenin kalkınması cinsiyet farkı gözetmeden kadın ve erkeğin eşit şartlarda birlikte üretip, birlikte yönetmesiyle mümkün olabilir. Türkiye'ye baktığımızda devlet ve

onun hükümetleri yasalarda kadın ve erkeklere eşit mesafede duruyorsa, kadınları gelenekler ve diğer toplumsal alışkanlıklardan doğan hak gasplarına karşı koruyorsa, bundan sonrası bizlerin. İnsan olma onurunu ilke sayarak önce bireysel anlamdaki olgunlaşma ve bilinçlenme sürecini tamamlamalı, daha sonra tüm ülkede kadın olmanın ikinci sınıf insan olma anlamını taşımadığı düşüncesini gerek sivil toplum örgütlerinde, gerekse yaşamın diğer alanlarında hayata geçirmelidir. Bu konudaki düşüncelerime nokta koyarken ilk kadın işçi şairlerimizden Yaşar Nezihe Bükülmez'in dizeleriyle hepimize merhaba demek istiyorum (1882-1972):

Ey İşçi

Bugün özgür yaşama hakkı seninken
Patronlar senin o hakkı almışlar elinden
Sa'yınla edersin de "tüfeyli"leri zengin
Kalbinde niçin yok ona karşı yine bir kin?
Rahat yaşıyor: İşçi onun emrine münkad;
Lakin seni fakir etmede günden güne berbad,
Zenginlere pay verme, yazıktır emeğinden.
Azm et de esaret bağı kopsun bileğinden,
Sen boynu kaldır ki onun boynu bükülsün
Bir parça da evlatlarının yüzü gülsün
Ey işçi...
Mayıs birde bu birleşme gününde
Bişüphe bugün kalmadı bir mani önünde...
Baştan başa koca işte koca dünya hareketsiz
Yıllarca bu birlikte devam eyleyiniz siz.
Patron da fakir işçilerin kadrini bilsin
Ta'zim ile, hürmetle sana başlar eğilsin,
Dün sen çalışırken bu cihan böyle değildi.
Bak fabrikalar uykuya dalmış gibi şimdi.
Herkes yaya kaldı, ne tren, ne tramvay
Sen bunları kendin için şan-ü şeref say...
Birgün bırakınca işi halk şaşkına döndü.
Ses kalmadı, her velvele bir mum gibi söndü.
Sayende saadetlere mazhar beşeriyet;
Sen olmazsan etmezdi teali medeniyet
Boynundan esaret bağını parçala, kes, at!
Kuvvetedir hak., hakkını haksızlara anlat.

Yaşar Nezihe Bükülmez / 1 Mayıs 1923

TÜPRAŞ'ta çalışmaktan memnun musunuz, TÜPRAŞ'lı olmak sizce ne anlama geliyor, bir TÜPRAŞ'lı olarak son dönemde yaşadıklarınızı değerlendirir misiniz?

Öncelikle yaşadığımız coğrafyada çalışıyor olmaktan dolayı memnun olduğumu belirtmek isterim. Burada kullandığım memnuniyet kelimesini "Burada mısın, buradayım, iyi misin, iyiyim,

hava sıcak mı sıcak" anlamlarıyla aynı anlamda kullanıyorum.

Yoksa hiçbir konuda benzerimizle eşit imkâna sahip olmayarak gözlerimizi açtığımız bir ülkede yaşıyoruz. Ait olduğumuz sınıf, ülkede sosyal ve ekonomik anlamda payına düşen en az hisse ile yaşamak zorunda bırakılan gruptur. Bunun sonucunda doğal olarak insana yaraşır bir hayatı sürmek için gerekli eğitim ve öğretim araçlarından da yeterince faydalanmıyor, zorunlu temel eğitimden sonra işsizler ordusuna yeni bir nefer olarak katılıyoruz. Bu eşitsizlikler düzeninde iş yaşamında da hak edenler değil, liyakatsız, ağası veya şansı olan insanlar bir yerlere geliyorlar.

TÜPRAŞ'da çalışma memnuniyetine gelince... Limanda, madende, atölyelerde, meydanlarda, gümrüklerde tarla ve fabrikalarda çalışan insanların memnuniyetsizliğini görünce sadece bizim memnuniyetimizin tek başına bir anlam ifade etmediğini düşünüyorum. Trene, uçağa, arabaya biniyorum, kömürle ısıtıyorum, hastalanıyorum, okuyorum acıkıyorum; dolayısıyla üretilen her şey, verilen her hizmet insan ihtiyaçlarına göre şekillenmelidir. Azami yaşam şartlarında bile tek başına mutluluk bizlere yeterince anlamlı gelmemelidir.

12 Eylül sonrasında halkımızın hakları ve özgürlükler alanı daha da daraltılarak yok denilebilecek bir şekle sokuldu. Çalışanların düşük ücrete ve kölelik hayatına mahkum edildiği bir ülkede üretimden doğan gücü ile kar eden bir kamu kuruluşunun üyesi olmaktan gurur duyuyorum.

Vatandaş oluşumuz ülkede yaşayan insanların ortak çıkarlarına, bu ortak çıkarlarla bir araya geldiğimiz alanların hakça paylaşımına ve ortaklaşa kullanımına ne kadar katkıda bulunuyorsak o kadar vatandaş o kadar TÜPRAŞ'lıyız. Dünyada çağdaş ve modern yaşama ve hukukun üstünlüğüne, halkların kardeşliğine, emeğin en yüce değer olması sürecine kattığımız değerlerle ve tüm bu değerler çerçevesinde insanların her gün bir fazla daha çoğalabildiği ölçüde ben de o kadar TÜPRAŞ'lı, o kadar Türkiyeli ve o kadar insanım. ✎

// Petrol-İş son derece önemli, saygıdeğer bir mücadele yürütüyor //

TÜPRAŞ özelleştirilmesine karşı duruşumuzda baştan beri yanımızda olup bizi destekleyenler vardı... Prof. Dr. Oya Köymen bizi yalnız bırakmayanlardandı. “Türkiye’deki bütün büyük sermaye gruplarının yabancı ortaklık bağlantıları olduğunun” altını çizen hocamızla bilgilendirici bir söyleşi gerçekleştirdik...

Necla Akgökçe

Sizce çalışanlar özelleştirmeye niçin karşı çıkmalıdır?

Özelleştirme 1980 sonrası ABD ve uluslararası şirketler tarafından bütün dünya ülkelerine ama özellikle de bizim gibi az gelişmiş ülkelere dayatıldı. Özel sektörün amacı kârını azamileştirmektir. Bunun için de devlet mülkiyetindeki işletmeleri ucuza kapatıp, daha sonra ne isterlerse onu yapmakta özgürdüler. Özel sermaye işçi ücretlerini mümkün olabilen en düşük düzeyde tutmak ister, gene masraflarını düşük tutmak için zehirli atıklarını toprağa gömer, suları kirletir vb. Özel sektörün başka insanlara karşı herhangi bir sosyal sorumluluğu yoktur. Dünyada işçi ücretleri en düşük neredeyse, sermayesini oraya götürür. Kısaca özel sektörün kârını ençoklaştırma amacı ile çalışanların insanca yaşayabilecekleri bir ücret talebi, birbiriyle çelişen iki amaçtır. Çalışanlar ancak sendikaları aracılığıyla toplu görüşme yapabildikleri ölçüde ücretlerde ve çalışma koşullarında belirli iyileşmeler sağlayabilir. Bu nedenle de özel sektör işverenleri sendikalaşmadan hoşlanmaz. İşte 1980 sonrası küreselleşme denen dönemde “neoliberal” politikalarla özelleştirmeler hızlanmış

ve aynı zamanda var olan sendikaların güçsüzleştirilmesine çalışılmıştır. Bu hem ülkemizde, hem de dünyada büyük şirketlerin kendi çıkarları için yürüttükleri bir mücadeledir.

Devlet mülkiyeti kapitalizm koşullarında savunulması gereken bir mevzi midir, neden?

Anayasamızda “sosyal devlet” olduğumuz yazılıdır. Bunun anlamı devletin

vatandaşlarına karşı belirli sorumluluklarının olmasıdır. Devlet, vatandaşlarına öncelikle parasız eğitim, sağlık ve emeklilik hakkı tanımak zorundadır. Bunun yanı sıra, temel insan haklarının bence birinci maddesi, her insanın, insanca yaşamak ve çalışmak hakkının olmasıdır. Bu da, eğer devlet “sosyal devlet” olacaksa, onun sorumluluğundadır. Okul, hastane, enerji örneğinden gidelim: Bunlar vatandaşların vergileriyle

kurulmuş tesislerdir. Bunlar hepimizin ortak malıdır; dolayısıyla devlet mülkiyetindedir. Hiçbir hükümetin bunları özel sektöre satma hakkı yoktur. Çünkü adil bir vergileme sisteme (herkesin kazancına göre vergi vermesi) ve bu kuruluşların gelirleriyle devlet vatandaşlarına karşı sorumluluklarını yerine getirebilir; bu sosyal sorumlulukları hiçbir cemaat ya da sivil toplum örgütü yerine getiremez.

Bakınız Koç Holding'in kurucusu Vehbi Koç 9/6/1972 tarihli Milliyet gazetesine (şimdi satılan devlet işletmeleriyle ilgili) verdiği demeçte ne diyor:

"1933 yılında Sümerbank'ın kurulmasını birçok iktisadi devlet teşekkülü izledi. 1950 senesine kadar bu kuruluşlar el atılmamış birçok sanayi dalında çeşitli maddeler yaptı ve eleman yetiştirdi. Ayrıca kuruldukları bölgede sosyal gelişmeye büyük katkılarda bulundular. Bu hareket Türkiye'nin sanayileşmesine temel oldu. 1950'den sonra özel sektör, ihtiyacı olan teknik elemanların hepsini, İktisadi Devlet Teşekkülleri'nden aldı. Eğer bu kuruluşlar olmasaydı, özel sektörün ülke sanayisine yarı yarıya gibi bir oranda katkıda bulunması ya mümkün olmayacak ya da çok gecikecekti."

Genelde sendikaların özelde Petrol-İş Sendikası'nın özel leştirmeye karşı yü-

rüttüğü mücadeleyi nasıl buluyorsunuz?

Petrol-İş bugün hepimiz için ve "hukukun üstünlüğü"nü sağlamak için son derece önemli ve saygıdeğer bir mücadele yürütmektedir. Genelde sendikaların böyle bir mücadele içinde olmadığı kanısındayım. Bu nedenle Petrol -İş'in yürüttüğü mücadelenin benzersiz olduğunu düşünüyorum.

Petrol-İş TÜPRAŞ konusunda hukuksal planda önemli bir başarı elde etti, Daniştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun, yürütmeyi durdurma kararına rağmen, alanlar da, hükümet de satış gerçekleşmiş gibi davranıyor, sizce bu durum nasıl yorumlanabilir?

Bu durum hükümetin, "hukukun üstünlüğü"nden yana değil, büyük sermaye gruplarından yana bir iktidar olduğunu, IMF ve uluslararası şirket çıkarlarına sadakatin, yurttaşlarının çıkarlarından önce geldiğini bir kez daha açıkça göstermektedir.

TÜPRAŞ konusunda sendikamızın yalnız bırakıldığını düşünüyoruz, bunun kırılması için sizce neler yapılabilir?

Evet, haklısınız; diğer sendikalar bakımından yalnız bırakılmanız, onların içinde bulunduğu acıklı durumun bir göstergesidir. Yazılı basın ve görsel medyada büyük sermaye gruplarının mülkiyetinden doğan egemenliği olduğu için de Petrol-İş'in bu önemli mücadelesine haberlerinde yer vermiyorlar. Bu da toplumun diğer kesimlerinin "ha-

bersizlikten" sendikanın yanında tavır almasını önüyor. "Bilgi toplumunda" yaşıyoruz diyorlar ama aslında bilgilerin sansürlendiği ve çarpıtıldığı bir toplumda yaşıyoruz.

TÜPRAŞ ihalesinin Koç/ Shell ortaklığında kalmasını ulusal sermayeye gidiyor diye destekleyenler var, siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Hele de yaşadığımız bugünlerde "ulusal sermaye" diye bir kavram olamaz. En son "ulusal içkimiz" Yeni Rakı'yı alan Türk sermayesinin, bunu nasıl ABD sermayesine sattığını gördük. Devletten 1'e alıp, ABD'lilere 3'e satıyor. Niye satmasın ki, onun amacı "azami kâr" etmektir. Ulusal denem sermayenin kendisi nasıl uluslararası olduğunu anlatırken, onun "ulusal" olduğunu söylemek, bence akıl ve bilim dışıdır. Türkiye'deki bütün büyük sermaye gruplarının yabancı ortaklık bağlantıları zaten ulusal bir sermaye olmadığını göstermektedir. Ne var ki, ulusal denem sermayenin bu tür bağlantılarını gösteren çalışmalar da kamuoyuna yukarıda saydığım nedenlerle duyurulamamaktadır. En son olarak, varsayalım ki, yüzde yüz bir "yerli" sermaye grubu bulduk ve o da özelleştirme furcasında, devletin mülkiyetinde olan kuruluşları aldı. Bunu daha sonra yabancı sermayeye satmayacağını bir garantisi var mı? Elbette yok, çünkü "azami kâr" amacı neyi gerektiriyorsa onu yapacaktır. Serbest piyasa mantığı budur. ♀

Kadınların sağlık konusunda desteğe ihtiyacı var

Sendikamızın İnsan Sağlığı Vakfı (İNSEV) ile birlikte yürüttüğü “Kadın Sağlığı Kampanyası” çerçevesinde 11 Mart Cumartesi günü Lüleburgaz’daydık...

Trakya Şubesi’ndeki programımız 8 Mart etkinlikleri içinde yer alıyordu. Toplantı Şube İdari Sekreteri Turgut Düşova’nın 8 Mart’ın anlamını anlatan konuşmasıyla başladı. Daha sonra sözü

kadın dergimizden Selgin arkadaşımız aldı ve daha önce Bandırma’da yaptığı- mız semineri anlattı, hocalarımızı tak- dim ederek, sözü hocalarımıza bıraktı. Dışarıda bardaktan boşalırcasına bir yağmur yağıyordu... İNSEV eğitimcisi Ayşe Köybaşıoğlu Güngör arkadaşımız, kadınların bedenleriyle olan ilişkilerini anlattıktan sonra genel sağlık sorunları- na değindi. İstanbul Tıp Fakültesi Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi eğitim hemşiresi Melek Ergin ise doğum kontrol yöntemlerini, bu yöntemlerin avantajlarını, yan etkilerini anlattı. Dinleyenlerin sorularına ayrılan bölümde ise kadın arkadaşlarımız so- runlarına cevap aradılar... Toplantıdan sonra broşürlerimizi dağıttık. İzlenim-

lerini aldığımız arkadaşlarımızın çoğu memnundu. Daha sonra işlenebilecek konular hakkında da önerilerde bulun- dular.

Fatma Bulut: Eşim Petrol- İş Sendikası’na üye, onun vasıtasıyla geldim. Toplan- tıyı eğitici buldum. Eşle, çocuklarla iletişim üzerine seminerler olursa benim için daha iyi olurdu. Fakat katılım daha fazla olsaydı daha iyi olurdu. Kadınlar eziliyoruz, haklarımız yok, diyorlar ama böyle toplantı olduğunda da katılmıyor çoğu, bunu doğru bulmu- yorum.

Gülten Kınabaş: Eşim Ec- zacıbaşı’nda çalışıyor, ev hanımıyım, bu tür toplan- tılara ilk kez katılıyorum. Ayrıntılı bilmediğim ko- nular hakkında bilgi sahibi olmak bana iyi geldi. Bir kızım bir oğlum var, on- larla iletişimimde sorunlar yaşıyorum, bu konularda da bilgilendirici toplantılar ya- pılsa iyi olur. Ayrıca kadın psikolojisine de değinilmeli bence.

Elfide Bereket: Ben de sağ- lık çalışanıyım. Toplantıyı aydınlatıcı buldum... Ka- dınların kendi sağlıklarıyla, çocuk bakımı ile aile içi iletişimle ilgili her anlamda desteğe ihtiyaçları var. Ken- dim de sağlıkçı olduğum için biliyorum, kanserler çok yaygın, kadın kanser- leri ile ilgili de aydınlatıcı toplantılar yapılabilir. Katı- lımı yetersiz buldum. Kendi sağlığımızla ilgili konulara kadınlar olarak ilgi göster- miyoruz galiba. Hepimizin sorunları var. Kadının üreme sağlığı ile ilgili bir seminerle başlamayı güzel buldum. Aile içi ilişkiler ve iletişim, çocuk psikolojisi gibi konular da işlenmeli.

Nebahat İnci: Toplantıyı olumlu buldum. Devamının gelmesini, bu tür toplan- tıların sık sık yapılmasını istiyoruz. Çocukların er- genlik dönemleriyle ilgili

de seminerler olmalı. Kadın kanserleri, kadınlar kendi sağlıklarıyla ilgili neler yapmalı, bu konularda da bilgilendirilirse iyi olur.

Remziye Noyan: Turgut Düşova alt komşum, top- lantıyı ondan duydum ve geldim. Bu tür toplantı- ların her zaman yapılmasını istiyorum. Gençler de, özellikle genç kızlarımız da bilgilendirilmeli.

Filiz Kaya: Bu tür bilgileri herkesin okuyarak, yayın organlarını takip ederek öğrenmesi mümkün değil. Kadınların beden sağlığı bilgilerine çok ihtiyaçları var. Konunun duygusal tarafı da ele alınabilirdi... Bazı tutumların hormonlar- la ilgili olduğunu, tamamı- yla fiziksel olduğunu pek çok kadın bilmiyor... Bunlar ele alınabilirdi.

Burada kadınlar için iyi bir şey yapılıyor

Kadın Sağlığı Kampanyamız'ın Ankara bölümü 25 Mart Cumartesi günü gerçekleşti... Ankara Şubesi'nden arkadaşlarımız 8 Mart'ı üreme sağlığı paneli ile birleştirmeyi uygun görmüşler, geniş kapsamlı etkinlikte eylem anıları tazelendi, pastalar kurabiyeler yenildi, kadının üreme sağlığı konuşuldu.

14.00'te başlayacak olan etkinlik için kadın arkadaşlarımız, yarım saat öncesinden salonu doldurmaya başladılar. Bazılarının yanında çocuklar da bulunuyordu. Ankara Şube Başkanı Mustafa Özgen açılış konuşmasında toplantıyı üyelerimiz ve üye eşlerimiz dışında tüm kadın örgütlerine de duyurduklarını söyledikten sonra “Sendikamız, özelleştirmelere karşı yürüttüğü mücadele dışında üyelerimizin kimliklerine yönelik çalışmalar da yürütüyor. Kadın üye-

lerimizin sorunlarına ilişkin çaba harcıyoruz ama yine de kadın mücadelesi açısından istediğimiz noktada değiliz. Umarım panelimiz herkese yararlı olur” dedi.

Daha sonra söz alan Sendikamızın Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri İsmet Yiğit, sendikaların üyelerin ücretlerini artırmanın dışında da görevleri olduğunu vurguladıktan sonra konuşmasına şöyle devam etti: “Eylemlerimizde meydanları erkeklerin doldurduğunu görüyoruz. Biz, ka-

dınları da mücadelenin içine sokmak istiyoruz. Bunun için kadınların eğitilmesi gerekiyor. Sağlık kadınların da en doğal hakkıdır. Ama çoğu kez bunun bilincinde değiller. Biz bu konuda sizleri bilgilendirelim istedik... Sağlıklı değilsek bir şey yapamayız. Kadınlar, sizlere sesleniyorum, sorunlarınızı açıkça dile getirin, bu konuda bulunduğunuz şubeleri harekete geçirin, talepler sizden gelmeli. Şu yapılsın, bu yapılsın demelisiniz.”

Ankara Şubesi'nce hazırlanan dia gösterisinden İNSEV eğitimcisi Ayşe Köybaşıoğlu Güngör arkadaşımız, kadınların sağlık alanında nasıl yer aldıklarını, kendi adlarına sağlık hizmetlerinden yararlanmalarının ne kadar önemli olduğunu vurguladıktan sonra yaşamlarının hangi evrelerinde ne tür sorunlarla karşı kar-

şıya kaldıklarını anlattı. Ayşe Hanım'ın soruları sayesinde salonda 19 ila 56 yaşına kadar çok geniş bir kadın grubunun olduğunu da gördük...

İstanbul Tıp Fakültesi Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi eğitim hemşiresi Melek Ergin de fıkralarla süslediği konuşmasında, kadınların üreme sağlığı sorunlarını ve doğum kontrol yöntemlerini anlattı... Salonunda konuya ilgi büyüktü...

Aralarda tanıştık, çay içtik, kurabiye yedik. Söyleşi yapmayı da ihmal etmedik. Üç şubede yaptığımız panellerde gözlemlediğimiz ortak sorun çocuklara yönelik bir oyun odasının olmamasıydı. Ama öğrenmenin yollarından biri de şüphesiz pratiktir. Akşam vakti Ankara'dan ayrıldık. Hepimizin yüzünde iyi bir şey yapmanın hazzı vardı.

Ayşe Mert: Eşim Petrol-İş üyesi, toplantıyı o söyledi bana. Böyle bir konunun işlenmesini yararlı buldum. Ben kadınlara ve çocuklara yönelik şubenin yaptığı tüm etkinlikleri takip ediyorum. Geçen yıl çocuk gelişimi ve ergenlik çağındaki çocuklarla ilgili konular vardı, bunlar çok hoşuma gitmişti. Benim de o çağlarda çocuklarım var, çok yararlı oldu.

Neslihan Dikeç: Eniştem Petrol-İş üyesi. Ben de toplantıyı iyi buldum... Bu tür toplantılarda bence aile içi iletişim de işlenebilir. Buralara geliyoruz ama konuşmalara rahat katılamıyoruz... Toplantılar daha küçük salonlarda daha az kişiyle olabilir, bire bir görüşmeler de yapılmalı... Öyle olursa daha rahat soru sorabiliriz.

Ayşe İnci: Eşim Elmadağ Şube Başkanı. Toplantıyı çok güzel buldum... Biz kırsal kesimden geldiğimiz için bu konuları konuşmaktan genellikle utanıyoruz. Ama kızlarımızın gelmesini, onların da aydınlanmasını istedim... Çünkü biri 14, biri 16 yaşında. Onlara bazı konuları anlatamıyorum... Tahsilli bir insan olmadığım için gerçekten zorlanıyorum. Bu tür

eğitimlerin genç kızlara yönelik olarak da yapılmasını isterim. Kadının ruh sağlığı ile ilgili seminerler de benim ilgimi çekti... Ayrıca kadın kanserleri, meme kanseri gibi konularla da bilgilendirici eğitimler yapılabilir...

Hayriye Ölmez: Burada misafirhanede çalışıyorum. Üreme sağlığını kadınlar açısından çok önemsiyorum. Toplantıyı iyi buldum. Bence çocuk eğitimi hakkında seminerler verilebilir. Ankara Şubesi'nde çocuk gelişimi ve eğitimi üzerine bir dizi seminer verilmişti, çok yararlı bulmuştum...

Zeynep Uluhanlı: Benim şu yaşımda çok yararlandığım bir şey değil ama yine de güzeldi. Benim hiperaktivite ve dikkat eksikliği olan bir oğlum var... Tedavi görüyör. Çevreme baktığımda pek çok çocuğun aynı sorunla boğuştuğunu görüyörüm ama geç anlaşıyor. Annelerde belli bir bilinç yaratmak için çocuk ruh sağlığı ile ilgili seminerler yapılırsa bence çok ilgi çeker. Kadınların genel sağlık sorunları ve menopoza da anlatılabilir.

Sare Ağaçayak: Eşim Petrol-İş üyesi ve fabrika işçisi, o haber verdi toplantıyı. Burada ka-

dınlar için iyi bir şey yapılıyor... Bence kadın ve çocuk psikolojisi üzerine seminerler verilse daha yararlı olur.

Tülin Özgen: Şube Başkanı Mustafa Özgen'in eşiyim. Bir kamu kuruluşunda çalışıyorum. Toplantı güzeldi... Ama biraz daha detay olabilirdi.

Siz de slayt gösterisi hazırlamışsınız, elinize sağlık, biraz anlatır mısınız nasıl yaptığınızı?

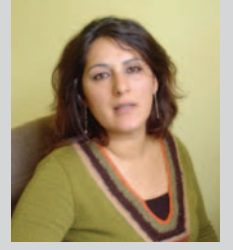
Sunumu yaparken çok zorlandık, kadınlara yönelik bir eğitim olduğu için biraz kadın resmi bulalım istedik, ama maalesef kadınların olduğu eylem resmi bulmakta zorlandık... Kadınlarımız eylemlere maalesef çok az katılıyorlar... Dolayısıyla resimlere yansıyor. Sonra eylemde, pazarda ve çalışırken kadınları ele almak istedik. Yani her türlü platformda kadınların görüntüsünü almayı amaçladık ama elimizdeki imkânlar bu kadar...

Dergiyi nasıl buluyorsunuz?

Kadın dergisinde erkek üyelerin eşlerine yönelik haberler de verebilirseniz, belki o zaman ilgi biraz daha artar.

Sendikalı mısın? “Yok Ağabey, Ben Vanlıyım”

Türkiye’de sendika üyeliği anayasal bir hak olmasına rağmen hâlâ tehlikeli bir şeymiş gibi algılanıyor. Sendikaları ve sendika üyeliğini etkin kılmanın yolu örgütlülük düzeyini artırmaktan geçiyor. Derdimizin ilacı örgütlenmektir.

Hazırlayan:
Yard. Doç. Dr. Betül Urhan
Kocaeli Üniversitesi
İ.İ.B.F. Çalışma Ekonomisi ve
Endüstri İlişkileri Bölümü

1960’lı yıllar Türkiye’de grevli toplu sözleşmeli sendikacılık hareketinin geliştiği yıllardır. Bu yıllarda akademik hayata başlamış ve hâlâ çalışmalarını devam ettiren iki hocamız Prof. Dr. Metin Kutsal ve Prof. Dr. Toker Dereli’nin yaşadıkları bir anıdan yola çıkarak bu başlığı seçtim. “Prof. Dr. Metin Kutsal’a Armağan” kitabında Dereli, kendisiyle yaşadıkları anıyı şöyle aktarır:

“1960’lı ve 1970’li yılları gelişen Türk Sendikacılığının heyecanı ile çok faal ilişkiler içinde geçirdik. Yurdun çeşitli yörelerinde birçok işletme ve sendikada sayısını hatırlayamayacağımız kadar çok eğitim programında görev yaptık. Sendikacılığı, sosyal adaleti gerçekleştirmede belki en etkili araç olarak görüyorduk ve işçi sınıfımızda sendikacılık bilincinin yerleşmesinde etkimiz olduğuna dair izlenimler edinmekten mutlu oluyorduk. Ama bazen

hayal kırıklığı doğuran durumlarla karşılaşmıyor, değildik. Örneğin bir keresinde, yine sendikal eğitim için gittiğimiz Ereğli’de, gecenin geç saatinde, birimizin otel kâtibine “Sendikalı mısın?” diye yönelttiği soruya, “yok efendim; ben Vanlıyım” cevabını alması bu hayal kırıcı örneklerden biriydi.”

1960’lı 70’li yıllar gibi Türk sendikacılığının emekleme döneminde, işçileşmenin hızlandığı, güçlü sol siyasetin de etkisiyle sendikacılığın en canlı olduğu ortamda, genç ve idealist akademisyenlerin hayal kırıklıklarını da yaşamaları şaşırtıcı değil. Şaşırtıcı olan, bu olaydan 40–45 yıl sonra bir başka akademisyenin; benim de başıma benzer olayın gelmesi. İstanbul’da fabrikaların ve kırsal göçmenlerin yoğunlaştığı, yüzlerce kadın ve erkeğin çalıştığı, yoksulluk

ve işsizliğin kol gezdiği Kırşehir’deki bir araştırmamda yaşadım bu olayı. Sendikasız işçileri de kapsayan araştırmam dolayısıyla işçilerin yoğun olduğu mahalleleri ve işçilerin evlerini ziyaret etmekteydim. Sorularımdan biri de sendikalı olup olmadıkları ile ilgiliydi. Kadın işçilerden biri, “sendika ne demek, sigorta gibi bir şey mi” diye sordu. Yıl 2005, hocalarımdan yaşadığı olayın üzerinden neredeyse yarım asır geçmiş ve ben bir işçi kadının sorusu karşısında şaşırıyorum. Ama bu kadına kızamıyorum, çünkü çalışmamın sonunda görüyorum ki bu durum kadınların ilgisizliğinden değil, bilgisiz bırakılmalarından kaynaklanıyor.

Bilgilendirme kaynakları sınırlı

Teselliyi, sendikayı tanımış ve hatta ona üye olmuş işçilerde bulacağımı sanmam da yine bir hayal kırıklığı oldu. Evet, sendika üyesiydiler ama tam bir yabancılaşma içindeydiler. Deryanın içinde olup da deryayı bilmeyen balık gibi. Bunun en somut örneği sendika temsilcisi olan bir işçinin, üyesi olduğu sendikanın hangi konfederasyona bağlı olduğuna dair yanıttı. Bu sendika temsilcisi, sendikasının üst kuruluşunu MESS olarak biliyordu. Oysa MESS, bir işveren sendikasıydı. Kanımca, sendikasız işçilerin kendi öz örgütleri hakkında bu kadar bilgisiz olmalarının önemli nedenlerinden biri, bilgilendirme kaynaklarının çok sınırlı olmasıdır. Bu kaynaklardan en doğrudan olanı sendikaların işçilere doğrudan ulaşmasıdır. Oysa sendikaların, özel sektörde, özellikle kayıt dışı işçilere ulaşma konusundaki faa-

liyetleri çok sınırlı kalmıştır. İşçilerin sendikalar konusunda bir diğer bilgilendirme kaynağı, diğer işçi arkadaşlarıdır. Ama örgütsüz işyerlerinin sayısı her geçen gün artıyor. Dolayısıyla da, işçilerin kendi aralarında bu konuları konuşabilecekleri alanlar doğmuyor. Medyanın ise bu konulara ne kadar az yer verdiğini zaten hepimiz biliyoruz. Şaşkınlığım, bazı işçilerin sanki kendisine yasadışı bir şey teklif ediyormuşum gibi, “beni bu işlere karıştıрма” diyerek anketimizi cevaplandırmayı reddetmesiyle devam etti. Belli ki, sendikayı yasadışı veya kendisine zarar verecek bir şey olarak algılıyorlardı.

Diyeceksiniz ki sen bu ülkede yaşamıyor musun ki şaşıyorsun? Bunu söyleyen işçi çok mu haksız? Bu ülkede uzun yıllar sendikalı olmak solcu olmak; solcu olmak ise suçlu olmak anlamına gelmedi mi? Örgütlenmek, düzeni bozmaya çalışmak demek değil miydi? Sendikalar düzeni bozmaya çalışan örgütler olarak görülmedi mi? Özellikle 1980 darbesi sonrasında birçok sendikacı tutuklanmadı mı? O halde bunda şaşırarak ne var?

Aslında benim şaşırdığım şey (daha doğru ifadeyle üzüldüğüm şey), sendikacılık açısından yarım asır sonra gelinen noktayı bütün çıplaklığıyla görmem oldu. Ben sadece bunu okuyordum, duyuyordum, fakat ilk defa o yıl bu olguyla yüzleşiyordum... Tüm bu örnekler, işçilerin hem sendikal bilinci, hem de iş veya sendika ikilemi ile karşı karşıya bırakan işveren strateji ve taktiklerinin ne kadar başarıya ulaştığını göstermesi açısından da önem taşıyordu.

Gerçekte, “Sendikalı değil, Vanlıyım” diyen otel kâtipi hikâyesi, bugün de sendikaların ve işçilerin durumunu özetleyen bir olgu olarak algılanmalıdır.

Tek başına pazarlık yapılamaz

Sendikalar, yüzyıllar önce, işçilerin tek başlarına gerçekleştirmeyecekleri hedefleri gerçekleştirebilme ihtiyacından doğmuş ve mücadeleler sonrasında yasal bir meşruluğa kavuşmuşlardır. Türkiye’de de sendikalar, işçilerin ekonomik, sosyal hak ve çıkarlarını koruyup geliştiren örgütler olarak yasalar tarafından güvence altına alınmışlardır. İşçilerin sendikaya üye olması ana-

yasal ve yasal bir haktır. Anayasaya göre, işçiler önceden izin almaksızın sendikalar kurmak hakkına sahiptirler. Yasalar sendikalara üye olmanın serbest olduğunu, hiç kimsenin üyelikten ayrılmaya zorlanamayacağını, herhangi bir işyerinde çalışabilmenin işçi sendikasına üye olmama şartına bağlı tutulamayacağını açıkça belirtmiştir. Ayrıca işçiler sendikalı olduğu için farklı bir işleme tabi tutulamayacaktır. Peki, nasıl oluyor da işçilerin örgütlenmesi anayasal bir hak olduğu halde, işçiler sendikadan yasadışı bir şeymiş gibi korkuyor? Çünkü, işverenler yasaları işlevsiz kılacak yollarla ve taktiklerle örgütlenmek isteyen işçileri işten çıkarabiliyor. İşçi de, dışarıda bu kadar işsiz varken örgütlenme riskinin maliyetine katlanmak istemiyor. Çünkü çoğu zaman, örgütlenmenin maliyeti işsizlik oluyor. İşsizlik ise, ümitsiz kalmak anlamına geliyor. Ancak işçilerin, baskıdan dolayı sendikalara üye olmaması kendilerine iş güvencesi sağlamıyor. Çünkü, işçinin tek başına

çalışma koşulları ve iş güvencesi ile ilgili pazarlık yapabilmesi son derece güçtür. Ve sonuç olarak işçinin durumu işverenin insafına kalmış oluyor.

Peki, işverenler nasıl oluyor da, işçileri sendikaya üye oldu veya olmak istedi diye işten çıkarabiliyor?.. İşverenler, işçiyi işten çıkartma maliyeti düşük ise bunu kolaylıkla gerçekleştirebiliyor. Bunu engellemenin yolu yok mudur? Bunu engellemek için işten çıkarma maliyetini artırmak gerekir; iş güvencesi ile ilgili yasalar ve bu yasalardan doğan tazminatlar bu konuda önemlidir. Ancak şunu unutmamak gerekir ki, en ileri yasalar kabul edilmiş bile olsa, örgütlü bir baskı gücü olmadıktan sonra, çalışanların yasaları uygulatma gücü oldukça zayıf kalır. Bu nedenle işçileri işten çıkartma maliyetini yükseltmenin ve etkili bir şekilde engellenin bizce daha önemli ve etkili yolu, sendikanın işyerindeki örgütlülük düzeyini artırmaktır. Bu derdin ilacı ÖRGÜTLENMEKTİR.

Ama bu örgütlülük sadece sendikalı işçi sayısındaki artışı ifade etmiyor. Bu örgütlülük, işçinin işten çıkarılma olasılığına karşı hem sendikanın hem de işyerindeki işçilerin bu işçilerle dayanışma halinde olmasının sağlanmasını da ifade ediyor. Üstelik bu örgütlülük, işyerindeki dayanışmanın işyeri ile sınırlı kalmayıp diğer sendikaları ve işçileri de harekete geçirecek bir mekanizmanın oluşturulmasını şart koşuyor. Sendikalı olma sebebiyle işten çıkarmaların önüne geçilmedikçe sendikalaşma güdük kalmaya mahkûmdur. ✂

12. Uluslararası Kadın Kongresi, Yıl 1935

Kadınlar için tam bağımsızlık

Hazırlayan:
Doç.Dr. Serpil Çakır
İstanbul Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fak.

18-24 Nisan 1935'te İstanbul'da 39 ülkeden gelen temsilcilerin katıldığı 12. Uluslararası Kadın Kongresi yapıldı. Uluslararası Kadın Birliği'nin düzenlediği kongreye, Türkiye'deki Kadınlar Birliği'nin üyeleri ev sahipliği yaptılar... Barış, yasalar önünde eşitlik, kadın özgürlüğü, eşit işe eşit ücret kongre kararları arasında yer alıyordu.

Kongre, Yıldız Sarayı'nda yapıldı. Posta ve Telgraf İdaresi Kongre nedeniyle Merasim Köşkü'nde bir posta ve telgraf merkezi kurdu. Kongre anısına üzerinde çeşitli ülkelerden katılımcıların fotoğrafının olduğu bir dizi pul çıkarıldı. Kongre delegeleri Beyoğlu'ndan Yıldız Sarayı'na ücretsiz taşındı, tramvaylarda ücretsiz seyahat olanağı tanındı. Dönemin gazeteleri kongreyi Feminizm Kongresi olarak adlandırdılar. Eşitlik ve özgürlük alanlarında, birçok sorun kadınlar için çözümü bekliyordu. Ancak bu kongrenin öncekilerden bir farkı da vardı. İkinci Dünya Savaşı öncesinde toplanmıştı. Kadınlar için en önemli sorunlardan biri de yaklaşan savaşın tehlikeleri konusuna dikkat çekmekti.

Kongre başkanı Corbett Ashby, açılış konuşmasında, kongrenin "Kadınlar için özgürlük, insanlık için barış" amacıyla toplandığını vurguluyordu. Kadınlar hak etiketleri özgürlüğe kavuşmalıydılar. Kadınların kurtuluşu ve

saygınlığı için mücadeleye devam edilecekti. Kadınların gelişiminin önünde çağdışı gelenek ve görenekler vardı. Ashby, konuşmasında, Avrupa'daki milliyetçi görüşlere de karşı çıkıyor, insanlığı savaş uçurumuna sürükleyen

gelişmeleri kınıyordu. Kadınların özgürlük savaşı ile dünya barışı savunması birlikte sürdürülmeliydi: "Kadınların serbestçe ve tam anlamıyla gelişimini istiyoruz. Yeni olsun, eski olsun bu gelişime ket vuran ge-

leneklerin engellemelerine karşı savaşıcağız. Erkek ve kadınlara eşit eğitim olanakları istiyoruz. Yasalar önünde eşitlik istiyoruz. İş yaşamında ayırım gözetilmeksizin aynı özgürlükleri istiyoruz. Giderek artan gücümüzü ailenin iyiliğine ve dünyanın barışına hasredeceğiz. Bu kongrede söylenen her söz, yapılan her jest doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak barışa hizmet etmelidir. 1932 yılında 18 milyondan fazla kadın silahsızlanmayı savunan beyannameyi imzalamışlardır." Barışın savunusu, uzlaşmazlıkların barışçı yoldan çözümü, silahların karşılıklı indirimi ve sınırlandırılması bir kadın kongresinde ilk kez bu denli somut biçimde dile getiriliyordu.

Eşit işe eşit ücret

Komisyonlar olarak çalışılan kongrede şu komisyonlar kurulmuştu: Hukukta Eşitlik; Ahlakta Eşitlik; İşte Eşitlik; Evli Kadının Tabiyeti; Genel Oy ve Sulh Komisyonu. İlk olarak kadınların ekonomik eşitliği tasarısı onaylandı.

Evli olsun ya da olmasın, kadın çalışması, engellenmemeli. Eşit işe eşit ücret verilmelidir. Kadına da erkekler gibi işinde ilerleme olanakları tanınmalıdır. İkinci öneri, erkek ve kadınlara eşit sorumluluk yüklenmesidir. Kadın sahip olunabilen bir mal gibi görülmemelidir. Cinsi hayatta esaret olmamalıdır. Fuhuş konusunda sağlık açısından denetim gereklidir. Bu denetim kadına olduğu kadar erkeğe de uygulanmalıdır. Evli kadınlar tam bir bağımsızlığa sahip olmalıdır. Fransız delegesi Maria Verone'a göre, bütün ülkelerde kadın kocasının uyuğunu taşıyordu. Bu durum onun kendi ülkesinde bile yabancı olması anlamına geliyordu. Birinci Dünya Savaşı'nda kendi ülkelerinde yabancı

Corbett Ashby

ile evli oldukları için, toplama kamplarında hapsedilen kadınlar vardı. Bu tür eşitsizlikler kaldırılmalıydı. Kadın vesayete muhtaç bir mahluk olmamalıydı. Kadınlar için medeni eşitlik şarttı. Ayrıca kadının kendi servetini istediği gibi kullanma hakkı olmalıydı. İlk günün gündemindeki son çalışma, "Kadınların Barış İçin Çalışma Komisyonu" tarafından yapıldı. Amerikalı delege, kadınların siyasal hayata girmesi gerektiğini vurguladı, savaş yerine genel bir hakemlik usulünü, şiddet yerine barışçı bir çözüm yolunun aranmasını

Uluslararası Kadınlar Birliği Kongreleri'nin Tarihçesi

Kongrelerde en çok üzerinde durulan konu kadınların siyasal ve medeni haklarını elde etmeleri, erkekler kadar eşit ve özgür olabilmektir. Bu uğurda sırayla 1902'de Moskova'da, 1904'te Berlin'de, 1906'da Kopenhag'da, 1908'de Amsterdam'da, 1909'da Londra'da, 1911'de Stokholm'de, 1913'te Budapeşte'de, 1920'te Cenevre'de ve 1923'te Roma'da toplantılar yapıldı. Kadınların seçme ve seçilme haklarını elde edebilmeleri bu toplantılara damgasını vuran en önemli talepti. Yine de kadınların bu hakkı elde etmeleri oldukça geç gerçekleşti. Örneğin, İngiltere'de 30 yaşın üzerinde belli bir servete sahip olan kadınlar için 1918'de (tüm kadınlar için 1921'de), Fransa'da ise, 1945'te kadınlar bu hakkı elde edebildiler. Türkiye'de ise, parlamentoya seçme seçilme hakkı 1934 yılında kadınlara tanındı. Yani İstanbul'da düzenlenen Kongre, bir bakıma kadınlara oy hakkını tanıyan, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin, 1935 seçimlerinde parlamentoya 18 kadın gönderen bir ülkede yapılmıştı.

önerdi. Toplantıda kadınların ve kadın hareketinin barışa yardımcı olması hararetle savunuldu.

Kongrenin ikinci gününde, "Ahlakta Eşitlik" ve "Kadının Toplumsal Durumu" komisyonları ayrı toplandı. İngiliz delegesi, aile içinde ve okulda gençliğe iyi bir cinsel terbiye verilmesinin gereğini vurguladı. Ahlak kuralları ayırım gözetmeksiz her iki cinse de uygulanmalıydı. Kadın ticareti ve kadın namusunu kirleten her hareket cürüm sayılmalı ve şiddetle cezalandırılmalıydı. Çünkü fuhuşa karşı alınmış önlemlerde genellikle kadınlar mağdur duruma düşüyor-

du. "Kadınların Toplumsal Durumu Komisyonu"nda, kadınların toplumsal yapıdaki eşitliği konusunda çeşitli tartışmalar yapıldı. Sonuç olarak, Aralık 1933'te dört Latin Amerika ülkesinde imza edilen Montevideo Sözleşmesi'nin, "hukuki eşitlik" alanında alınan prensip kararlarının kabul edildiği ve bu kararların gerçekleşmesi için çalışılacağı vurgulandı.

12. Uluslararası Kadınlar Birliği Kongresi'ne Katılan Türk Delegeler

Asli üyeler: Latife Bekir, Laima, Refik, Seniha Rauf, Efzaiş Suad, Nermin Muvaffak, Necile Refik, Dr. Pakize

Ahmet, Leman Fuat, Safiye Hüseyin, Nebahat Hamid, Faika Nahid, Mihri Pektaş.

Yedek üyeler: Enise Saffet, Belkis Halim, Seniye Cenami, Saadet Refet, Aliye Halid Fahri, Aliye Esad, Ayşe Remzi, Piraye Sadullah, Arayış Hüseyin, Nikavet Zati, Hasene Ilgaz.

Kongre Komisyonlarına Seçilen Türk Delegeler

Hukukta Eşitlik Komisyonu: Safiye Hüseyin, Necile Refik.

Ahlakta Eşitlik Komisyonu: Laima Refik, Nermin Muvaffak

İşte Eşitlik Komisyonu: Dr. Pakize Ahmet, Leman Fuat.

Evli Kadının Tabiyeti Komisyonu: Nebahat Hamid, Faika Nahid.

Genel Oy Komisyonu: Latife Bekir, Mihri Pektaş. (İkisi de henüz parlamentoya girmiş ilk kadın milletvekillerimizdi.)

Sulh (Barış) Komisyonu: Seniha Rauf, Efzaiş Suad.

Maria Verone

Kadınları eve döndürmek

Toplantı yerinin tercihinde, Türkiye'deki bu gelişimi dünyaya gösterme, tanıtmaya başlıca etkenlerden biridir. 30'lardan sonra kadın hareketinde bir başka faktör öne geçmiştir. Avrupa'da faşizm tehlikesi ortaya çıkmış, İtalya'da Mussolini ve Almanya'da Hitler iktidara gelmiştir. Faşizmle birlikte militarizm artmaya başlamış, İkinci Dünya Savaşı'na yol açacak süreci doğurmuştur. Bu faşist, ırkçı, milliyetçi, militarist iklimde, kadın erkek eşitliği yadsınıyor, kadınlar annelik ve eş işlevleriyle sınırlandırılıyorlardı. Kadın üç K denilen, çocuk, mutfak, kilise ile tanımlanıyordu. Politika kadınlar için uygun bulunmayan bir alandı. Nazi Kadın Örgütü'nün amacı, kadınları geleneksel alana, eve döndürmek, erkeklere istihdam alanı açmaktır. Ev kadını yılı, evlenme kredileri, çocuk ikramiyeleri Nazi'lerin kadınları evlere kapatmaya yönelik başlıca politikalandı. 1933 yılında Alman Kadın Birlikleri Federasyonu'nun Nazi Kadın Örgütü'ne katılması istendiğinden dernek kendini fesh etmek zorunda kaldı. Tüm bu otoriter ve militarist ortamda doğal olarak kadınların en çok üzerinde durdukları konu barıştı. Nitekim yukarıda da açıkladığımız gibi, bu tema, İstanbul'da düzenlenen kongrede, savaşın yaratabileceği yıkımdan bahsedilerek, kadınların barışı kurmadaki çabalarına yapılan vurgu ile karşımıza çıkacaktı.

Kapsam içi ya da kapsam dışı, hepimiz kadınız

Geçtiğimiz sayıda Ankara’da “Kadın Üyelerimizle Kadın İşçilerin Sendikal Mücadeledeki Yeri ve Önemi” üzerine yaptığımız işyeri söyleşilerinin Yapracık bölümünü vermiştik. Bu sayımızda de sırasıyla TPAO Genel Müdürlüğü ve BOTAŞ Genel Müdürlüğü’nde çalışan arkadaşlarımızla gerçekleştirdiğimiz söyleşilerimiz var.

Necla Akgökçe - Selgin Zırlı Kaplan

Nalan Bilal Coşkun

TPAO’da Sağlık Ünitesi’nde Danışma’da çalışıyorum. Evliyim. Kadınlar her alanda mücadele ediyorlar ama iş ortamındaki mücadele farklı

Nalan Bilal Coşkun

olmalı. Mücadele derken kavga gürültüyü kastetmiyorum. İş ortamında doğum hakkı, eğitim hakkı, izin gibi haklarımızı alma konusunda çaba sarf etmemiz, mücadele etmemiz gerekir. Kadın arkadaşlarımız sağlık ya da başka açıdan bir sorun yaşıyorsa, bu sorunun üzerine hep birlikte gidip yönetime demokratik çerçevede yansıtmasını bilmeliyiz. Sendikaya düşen görev bizi haklarımız konusunda bilgilendirmek. Ama bizim de kendi sorunlarımıza duyarlı olmamız gerekir. Her şey bizde bitiyor, kendimizi eğitmemiz, çok iyi okumamız gerekiyor. Kadın dergisini okuyorum, çok güzel. Geçen sayıda “Aklınızda Bulunsun” başlığı altında hamile kadınların hakları sayılıyordu; bu benim hiç bilmediğim bir şeydi. Başka ne yapılabilir? Sendika bizi

bilinçlendirecek, kadın işçilerin genel olarak ve sağlık alanındaki haklarını anlatan küçük kitapçıklar, broşürler basabilir. Kadınlara yönelik hakların bölüm şeflerine de bildirilmesini isterim. Onların da bilgilendirilmesi iyi olur. Ben özürlü kadrosu ile işe girdim. Özürlülerin sendikal hakları nedir onları da bilmiyorum. Bu konunun çok ihmal edildiğini düşünüyorum. Daha önce özürlü kadrosundan giren arkadaşlar kadrolu olarak başlatılıyormuş “bu dönemde niye geçici işçi” olarak alınıyor bunu bilmek isterim mesala...

Zehra Orhan

Satı Buruncu Çalı: Biliyorsunuz geçici işçilerin sendikaya alınması ile ilgili şubeniz, sendikanız diğer sendikalarla işbirliği halinde bir mücadele yürütüyor. Geçici işçilerin kadroya alınması farklı istihdam yapılarının ortadan kaldırılması mücadelesinin bir parçasıdır. Bu konuda yapılması gereken şey bu soruna sahip olan arkadaşlarla birlikte mücadele etmek. Başka

Songül Atalay

çıkış yolu yok. Bu süreçte katılmıyorsa sendikanın elini zayıflatmış oluruz.

Zehra Orhan

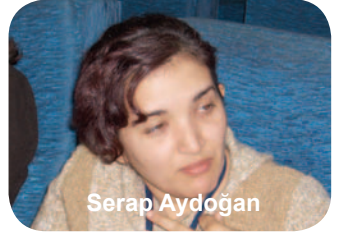
Evet sözlerinize katılıyorum. İnsanların kendi sorunlarına sahip çıkması gerekiyor. Siz işinizi gücünüzü bırakıp gidiyorsunuz, sorunu olan gelmiyor. Ben seminerlere gidiyorum, toplantılar oluyor, hepsine katılmaya çalışıyorum. Sorunu olan arkadaşlara da eğitim içerikli toplantıları haber veriyorum, ama TPAO’ndan çok az insan katılıyor.

Sendikal faaliyetlere katılıyor musunuz, katılmamanızın nedenleri nelerdir, ne olsa katılırsınız?

Songül Atalay

Öncelikle çocuk sorunu var. Etkinliğe katılmak istiyorsun ama çocuğu kime bırakacaksın. Çocuğu bir yere bırakıp katıldığım etkinlikler de oldu... Ama her seferinde katılamıyorsunuz. Çocuğun bakılması halinde seminer, panel türünden etkinliklere

daha rahat katılırım... Etkinlik sırasında çocuklar için bir oda ayrılabilir. Boşanmış bir kadını... Oğlumun dershaneye gitmesini istiyorum ama olanaklarım kısıtlı. Sendika, üyelerinin çocuklarına kurslar düzenleyebilir bence. Bu çok yararlı olur.

Serap Aydoğan

Serap Aydoğan

Ben kapsam dışıyım şimdi ama bir dönem sendikalıydım... Evliyim iki çocuğum var. Şu anda çalıştığım yerden memnunum ama geçici işçilerin durumu kötü, sendika o konuda bir şeyler yapmalı. Kadın çalışanın haklarına

Arife Kolcu

yönelik toplantılar olursa katılırım. Kapsam içi, kapsam dışı sonuçta hepimiz kadınız. Kreş yardımı alıyoruz ama kreş olmasını istedik. Bunu için de imza topladık ama olmadı. Gerekli çoğunluk da

Hülya Çakır

sağlanmıştı oysa. Bir de tabii insanların haklarına daha fazla sahip çıkması lazım, bu da eğitimden geçiyor.

Arife Kolcu

Sendika üyesiyim. Bekarım, evle ilgili bir sıkıntım yok. Performans kriterleri ile ilgili, kadro verilmesi ile ilgili tabii ki sıkıntılarımız var. Bence sendika üyeleri bu konularda bilinçlendirilmeli.

Hülya Çakır

Açık öğrenim mezunuyum. Yüksek okul mezunlarının ücretlerinin artırılması konusunda sendika bir şeyler yapabilir. Çünkü üniversite mezunuyusanız, kapsam dışı olarak çalışma şansınız var. Bu durumda ücretiniz daha yüksek oluyor... Pek çok kişi açısından sendika cazibesini yitiriyor. Çalışanın kapsam içi olarak devam edebilmesi için ücret konusunda iyileştirme olmalıdır.

BOTAŞ

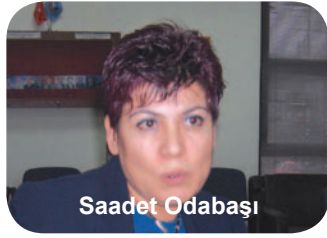
SADECE TEMSİLCİLERE DEĞİL, ÜYELERE DE EĞİTİM VERİLMELİ!

Saadet Odabaşı

BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nde 27 yıldır çalışıyorum. Petrol-İş Sendikası'nın aktif bir üyesiyim. Çünkü ancak örgütlü olduğumuzda güçlü olacağımızı düşünüyorum. Sendikacılık bence sendikal haklar hakkında bilgi sahibi

olmayı ve çalışanların en ufak sorunları karşısında bile duyarlı olup bu sorunlara çözüm üretmeyi gerektirir. BOTAŞ'da daha önceki dönemlerle kıyaslandığında bu tür bir sendikacığın yapılmadığını, bu konuda bir boşluk yaşandığını düşünüyorum.

Biz kapsam dışı personeldik, kapsam içine geçtik. İnsanlar kapsam dışına çıktıklarında sendikadan uzak kaldılar. Kapsam dışına çıkıldığında da istenildiğinde sendika üyeliği devam edebiliyor ama insanlar bunun bilgisine sahip değiller. Ama örgütlü olmak

Saadet Odabaşı

iyi bir şey. Diyelim ki işverenle bir sorununuz oldu, bu durumda sendika devreye girip benim haklarımı savunur. O nedenle üyeliğimin devam etmesini istedim. Arkadaşlarıma da bunu öneriyorum.

Selma Özkan Erim

Kapsam içi ve kapsam dışı açısından kanuni haklar da değişiyor. Kapsam içindeyken sendikalısınız ve itilaf halinde hukuksal sorunlar iş mahkemelerinde görülüyor. Kapsam dışına çıktığınızda ise memur statüsüne tabi olduğun için sorun halinde idari mahkemelere gidiyorsunuz. Kadın dergisini mümkün olduğunca takip etmeye çalışıyorum. Şubeye gidince mutlaka alıp okuyorum. Burada kimse dağıtmıyor dergiyi. Temsilci odasına pek gelmiyoruz zaten... Yokluğumuzdan kimse de rahatsız olmuyor sanıyorum.

Naciye Adıgüzel

Ben 1987'de girdim BOTAŞ'a önceleri sendikal faaliyetler daha yoğunlu son senelerde

Selma Özkan Erim

sendikayla alakamız azaldı. Burada pek çok olumsuzluk yaşandı, biz durumu anlattık ama kimse ilgilenmedi. Bir şeylerin düzelebileceğine dair umudumu yitirdiğim için artık sendikal faaliyetle ilgilenmiyorum.

Peki sendikayla iletişim kurma sorununda sizde bazı eksiklikler olabilir mi?

Naciye: Ben kendimi de suçluyorum... Biz de bıraktık işin ucunu. Ama insan beziyor. Burada eşimle birlikte vardiyalı çalışıyorduk, kreş yok, çocuğum okuldan geldiğinde bakkalda bekliyordu... Kreş için de mücadele verdik, çok az destek gördük...

Satı Buruncu Çalı: Ama bence sizin sadece sendikaya karşı değil kendi gücünüze karşı da bir güvensizliğiniz var, değiştiremem dönüştüremem

Naciye Adıgüzel

diyorsunuz.

Saadet: Bence her şey eğitimden geçiyor. BOTAŞ'da çalışan insanların çoğu sendikanın ne olduğu konusunda bilgi sahibi değil. Bunun için yalnız temsilcilere değil, üyelere de eğitim verilmesi gerekiyor. BOTAŞ'da sendikaya yeni üye olanlar var, eskiler ise küsmüş, herkesi bir araya getiren eğitimler yapılmalı. Dergi de mesela iletişim kurmak için bir araç olabilir... Alırsın eline hem dergi verir, hem de üyelere konuşursun.

Bunlar yapılabilir. Bir de ben şubenin temsilcileri denetlemesi gerektiğine inanıyorum.

Biraz kadınlık meselelerine girelim, kadın olarak bu toplumda yaşamaktan memnun musunuz, nasıl bir toplumda yaşamak istersiniz?

Saadet: Ben kendi açımdan bir sorun yaşamıyorum. Eşim demokrat bir insan, bana karışmaz

Naciye: Ben de eşimle ilgili bir sorun yaşamıyorum ama benim sorun yaşamadığım kadınların hepsinin iyi durumda olduğu anlamına gelmiyor... Kadınlar Türkiye'de eşit vatandaşlar değiller.

Selma: Erkek egemenliğinin olduğu bir yerde kadınların sorunları bitmez. Benim ekonomik özgürlüğüm var, haklarımın bilincindeyim, eşim de kadın erkek eşitliğine inanan eşine yardımcı ender erkeklerden biri, kişisel olarak olumsuzlukla karşılaşmıyorum ama herkes aynı durumda değil tabii. Birçok okumuş kültürlü kadının evlerinde de bu sorunlar devam ediyor. Erkeklerin bencilliği mi diyeyim, ne diyeyim? Eğitimli kadın da dayak yiyor. Dairede on beş arkadaşımız varsa on kişi eşiyile ilgili sorun yaşıyor. Erkek egemenliğinin olmadığı bir toplumda yaşamak isterim... "Ben erkeğim, üstünüm" olayının bitmesi lazım. İnsana insan olduğu için değer verilmesini isterim.

Saadet: Kötüye gittiğimizi düşünüyorum; özelleştirmeler, işsizlik, yoksulluk... Ben kişisel olarak tepkimi dile getiriyorum, eylemlere, panelere katılıyor bilgileniyorum. Daha sonra öğrendiklerimi eşimle, arkadaşlarımla, komşumla paylaşıyorum. Tüm toplum böyle olursa bir yerlere gelebiliriz. Hayatımızda belki bir şeyler değişir. ♀

“Sadece kadınları değil, erkekleri de temsil ediyorum”

Geçen sayımızda, 30 Ocak – 3 Şubat 2006 tarihleri arasında sendikamızın genel merkezinde gerçekleştirilen “Temsilci ve Yönetici Eğitimi”nde, 30 katılımcıdan birinin kadın olduğunu söylemiştik. BOTAŞ’ta temsilci Berat Yangın Yüksel’le kadın olmak, kadın temsilci olmak üzerine konuştuk.

Selgin Zırlı Kaplan

Kendinizi tanıtır mısınız?

Ben Berat Yangın Yüksel. Petrol-İş Sendikası, Kartal 2 No’lu şubeye bağlı temsilcilerdenim.

Kaç yıldır çalışıyorsunuz?

15 yıldır BOTAŞ Doğalgaz’da görev yapıyorum. Aynı işyerinden temsilci seçildim.

İşyerinde kadınlarla aranız nasıl? Temsilci olmanız ilişkinizi değiştirdi mi?

Ben herkesi temsil ediyorum. Bana göre kadın erkek arasında bir farklılık olma-

malı. Çalışma şartlarında da farklılık yok. Fiziksel olarak yapılabilecek şeyler var, yapılamayacak şeyler var, bunu kabul ediyorum. Ama bence herkes her işi yapabilir. Sadece, TPAO’da çalışan arkadaşlarımızı örnek gösteriyorlar, onlar için biraz ağır bir iş. Belli bir dönem için yapılabilir. Kadınlar da bunu görürse, erkeklerle aralarındaki diyalog biraz daha farklı olabilir. Ben biraz bu şekilde bakıyorum olaya. Büroda çalışma yerine fiziksel güç kullanarak çalışmayı tercih ediyorum.

Kadın olmanızdan dolayı kadın işçiler sizi kendilerine daha yakın görüyorlar mı?

Yok, öyle bir yaklaşım olmuyor. Oy verirken o şekilde bir yaklaşım oldu tabii. Sizden de biri olsun gibi bir teşvik oldu.

Sadece kadın olduğunuz için size oy veren kadınlar yok muydu?

Sanmıyorum, onlarla zaten birlikte çalışıyoruz, arkadaşız, o yüzden verirdi zaten. Ama genel anlamda hoş bir görüntü ortaya çıktı.

Zaten ben on beş yıldır personelim orada, herkes beni tanıyor. Kadın olmam birşey değiştirmedir fazla. Ancak şu konuda bazı tereddütler yaşadılar, “toplantılara katılamazsın”, “gerektiği yerde müdahale edemezsin” diye. Ama kişisel olarak beni tanıdıkları için bu tereddütlerinden de vazgeçtiler. O yüzden bir problem yaşanmadı işyerimizde. Bir renk oldu hatta, değişik bir atmosfer yaratıldı.

Diğer temsilcilerle birlikte toplantılara katılıyor musunuz? Kadın olmanız ortamı etkiliyor mu?

Tabii katılıyorum. İlk toplantıya katıldığımda, zaten iki kadınız biz şubede, ilaç fabrikasından bir arkadaş daha var, hoş karşılandı herhalde, olumsuz bir tepki almadım. Herkes kendi işini yaptıktan sonra sorun yok bence.

Çalışmaktan memnun musunuz kadın olarak?

Evet, ama insan olarak. Ben kadın ve erkek diye ayırmayı pek sevmiyorum. İnsan olmayı tercih ediyorum önce. Bence kadın sadece evinde kadın olmalıdır diye bakıyorum, bilmiyorum, biraz ters bir bakış açısı olabilir birçok

kişiyi göre. Evin dışında insan insandır. Mesela ben minibüste kalkıp bir erkeğin bana yer vermesini ilginç bulmuyorum. Rahatsızsam, uygunsuz bir durumdaysam tamam, ama uygunsuz durumu yaratan da neticede bir erkekse, birinin bana yer vermesi doğru olur diye düşünüyorum. Olaya böyle bakıyorum. Onun haricinde bir ayırım hissetmiyorum.

Toplumda kadın olarak yaşamaktan memnun musunuz? Kadın olmaktan dolayı rahatsızlıkları hissettiğiniz oluyor mu?

Hissetmez olur muyuz, tabii, onun mücadelesi için buradayız. Bu zaten standart, bütün kadınların yaşadığı bir sorun. Arkadaşlarımızın eşleri var, onlar da yaşıyor. Zaman zaman karşılaşılıyor. Neden saldırılar hep kadınlara oluyor? Neden kapkaççılar kadınları kovalıyor? Çünkü zayıf olduklarını düşünüyorlar. (Gülerek) Onun için de karate kurslarına gidebilirler... Tabii bu, işin komik tarafı. Dayanışma yok. Mesela öyle bir saldırı olduğunda kaç kişi müdahale ederiz? Yanımızda birine saldırsalar kaç kişi yardım ediyor? Kadın veya erkek hiç fark etmez, edemeyiz ki. Bu sosyal bir korku. Bunun kadın veya erkekle bir alakası olduğunu sanmıyorum. Kadınlar fiziksel yönden biraz daha zayıf tabii. Kadının sosyal görüntüsü böyle.

Evliliğiniz?

Evliliyim, 12 yaşında bir oğlum var.

Eşinizle aranız nasıl? Evde işleri paylaşıyor musunuz?

O konuda bir sorun hissetmiyoruz. Biz hayatı paylaşmak

adına evlendik. Öyle de yaşamaya çaba sarfediyoruz. Tabii ki yük benim üzerimde, o bir gerçek, ama yardımsız da değilim açıkçası. Birçok insanın yaşadığı ortama göre daha şanslıyım.

Çalışıyor olmanızın bunda etkisi var mı? Çalışmasaydınız durum ne olurdu?

Çalışmasaydım tabii eşim farklı davranırdı. Para kazanmanın bunda çok etkisi oluyor. Düşük ücretle çalıştığım dönemde de hiçbir problem yaşamadım, ama bu birçok kadın arasında sorun oluyor. Diyelim ki eşinizle aynı değerde para alıyorsanız, bu sefer eşiniz size aynı değerde davranmaya başlıyor. “Paran kadar konuş” diyebiliyorlar, buna çok zaman şahit oldum. O yüzden çok çalıştığı zaman, kadın daha fazla para aldığı zaman da kadında farklı bir ruh hali oluşuyor, o kocasına “paran kadar konuş” diyor, buna da şahit oluyorum. Bence denge çok önemli, uyum önemli, aynı şeyi istemek önemli. Çok alınca kadınların da şımarmaması lazım, bunu da belirtmek lazım. Çünkü bugün aldığımız tepkilerin çoğu aynı yöneydi. Kadınların şımarık davranması diyelim. Bu konuda ben de, ters bir görüş olacak belki ama, kadınların olumsuz taraflarını yansıtırken, sanki hep erkeklerden kaynaklanan bir olumsuzlukmuş gibi yansıtılıyor. Ama çalışmayı istemeyen de çok kadın var. Eşine “çalışıp bana bakmak zorundasın” diyen çok kadın var. Ondan sonra aynı kadın şikayet de edebiliyor. Kocasını ne yapsın o zaman? Sonra bu kadını nasıl savunacağız biz? Bence insanın kendi içinde olmalı, önce o ateşi kendisi

yakacak... “Onun kocası onu dövüyor, döverse dövsün, benim kocam beni dövmüyor” diyebiliyor mesela... Bunu hepimiz yaşıyoruz, yaşamıyor muyuz? Bunun kadın-erkekle bir alakası da yok.

Peki nasıl bir toplumda yaşamak istediniz diye soracak olursak? Şu anda yaşadığımız topluma bakarak nasıl cevap verirdiniz?

Bu çok ağır bir soru... Ben dünyayı çok fazla seven bir insan olmadığım için bu soruya cevap vermek istemiyorum. İnsanın arzuları değişmediği sürece hiçbir şey değişmez. Ben buna inanıyorum. Önce kendisi isteyecek insanın. İnanmadığın şeyi değiştiremezsin, ben böyle düşünüyorum. Ben değiştirmek için uğraşıyorum, ama hiçbir şey değişmiyor. Herşey ortada, herkesin yaşadığı, bildiği, hissettiği şeyler bunlar.

Nelerin değişmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?

Bir kere insan güzel hissetmeli... Güzel hissettiği zaman zaten hiçbir şeyin değişmesine gerek yok, o

kendiliğinden gider diye düşünüyorum. Güzel hissetmiyorsan, mesela en basitinden, kadınlar bir mücadele verdiklerini düşünüyorsa, o mücadelenin içinde olmayıp kenardan bakması bir şey değiştirmesiz ki... Ben 37 yaşındayım. Hayatımda ikinci kez saçımı uzatıyorum. Ben saçım uzun gezemedim hiçbir zaman. Diyeceksiniz ki ne alakası var? Toplumsal olarak var. Araba kullanırken, kadın olduğunuzu gördükleri zaman hemen sıkıştırıyorlar, peşinize düşüyorlar. Bu kişisel olarak benim başıma gelmedi, ama yanımdaki arkadaşım yaşadı bunu. Erkekler yüz kişi, kadın bir kişi. Öyle bakmak lazım. Her zaman yaşıyor bunlar. Ben köyde büyüdüm, köyde bile kadınlar daha rahatı. Kadın-erkek eşit değil bence... Farklı olmak başka bir şey, eşit olmak başka... Kadın-erkek farklı, ama eşit değil... Bu farklılıklara göre davranmak bence sorun olmamalı... Bu toplumsal bir yara, evde olsun, işte olsun hepimizin tartıştığı... ♀

Eşdeğerde işe eşit ücret ve kadınlar için fırsat eşitliği

Uluslararası Kimya, Enerji, Maden İşçileri Federasyonu'nun (ICEM) Lastik İşkolu Dünya Konferansı 6-7 Nisan 2006 tarihinde Dedeman Oteli'nde yapıldı... Konferansta işkolunda yaşanan küresel ve yerel sorunlardan, çevre ve işçi sağlığına kadar pek çok konuda dünyanın çeşitli yerlerinden gelen sendikacılar görüş alışverişinde bulundular. Toplantıda ICEM'in kadın politikasına da değinildi.

Bu tür Konferanslar işçi hareketinin uluslararası boyutlarını kavramak açısından önemli, çok önemli... Birinci günün programında 16.30-17.00 saatleri arasında Lastik İşkolu'nda Kadınlar, başlığını görünce orada bulunmamızın kaçınılmaz olduğunu düşündük... Olaylar bizim istediğimiz gibi gelişmedi ama yine de İngiltere'den Güney Afrika'ya oradan da Japonya'ya dünyanın değişik coğrafyalarından gelen sendika temsilcilerinin deneyimlerini dinlemek anlamlıydı... Sallonda çok az kadın sendikacının olduğunu söylediğimde okuyanların bu duruma şaşmayacaklarını tahmin ediyorum.

Örgütün endüstri bölümü sekreteri Michael Wolters tarafından hazırlanan ve ilk gün sunulan lastik iş kolu dünya raporu, tam bir sektör analizi niteliğindedi... İşkolu sendikalarının ayağını bastıkları zemini tanımak açısından bence çok önemli ve örnek bir çalışmaydı.

Raporda, lastik işkolunda üretim yapan Michelin, Bridgestone, Goodyear gibi tekellerin küresel ağları, pazar payları, çalıştırdıkları işçi sayısının yanı sıra yıllık kar oranları da veriliyordu. Otomobil lastiği alanında yüksek teknolojinin kullanımı bunun istihdama etkileri, küresel sözleşmeler, lastik işkolunda ve lastik dışı işkollarında sağlığı tehdit eden kanserojen maddelerin tespiti, çevre kirliliği ve tüm bu konularda sendikaların yapması gerekenler raporun değindiği diğer önemli noktalar.

Rapor okunduktan sonra dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen sendika temsilcileri rapor üzerine görüşlerini ve kendi deneyimlerini aktardılar. İngiltere'den gelen

bir sendikacı Goodyear'ın zarardan kara geçtiği halde İngiltere'nin kuzeyinde Dunlop işletmesini kapatmak istediğini işçilerin işyerlerini korumak için çareler geliştirmeye çalıştıklarını, konferanstan orada bulunan arkadaşları için bir destek mesajı çıkması gerektiğini söyledi.

Fransa'dan gelen bir başka sendikacı lastik işkolunda işçilerin yüzde 82'sinin çok uluslu şirketlerde çalıştığını ve 2004 yılından bu yana sendikalı işçi sayısının giderek azaldığını, şirketlerin kapandığını, taşeronlaşmanın ve sözleşmeli işçi sayısının arttığını anlattı. Aynı biçimde Fransız kökenli çok uluslu Michelin'in de Politiers'deki fabrikayı kapatacağı tehditini savurduğunu belirterek: "İşten çıkarmalara karşı çıkalım, uzun vadeli istihdam talep ediyoruz" dedi.

Kadınların iş bulması zor

Herkes küresel dayanışmanın en zayıf halkasının Çin olduğu konusunda birleşiyordu. ICEM Genel Sekreteri Fred Higgs, Çin'de ICEM'e üye sendikanın bulunmadığını, orada sendikaların partinin atadığı sendikacılar tarafından yönetildiğini ve bu şartlar altında ilişki kurmanın çok zor olduğunu belirtti. İki yıl önce ICEM, ILO ve Çin Sendikalar Konfederasyonu ile işbirliğine gidildiğini ve geçtiğimiz Aralık ayı içinde de maden kazalarına açıklık getirilmesi için bir sözleşme yaptıklarını söyledi. Higgs'e göre Çin'de bağımsız sendikaların kurulması için çaba harcamak gerekiyordu...

Sabah oturumları bitti, yemeğe gidildi, öğleden sonra tartışıldı... Çay arası verildi, tekrar tartışıldı... Saat 16.30'u

gösterdiği sıralarda tartışmalar devam ediyordu...

Ben ise "Lastik İşkolunda Kadınlar Oturumunu" "bekliyordum... O sırada Fred Higgs soruları cevaplamak üzere kürsüdeydi... Tüm sorular cevaplandıktan sonra Higgs, esasında kadın oturumunun yapılacağını ama ona zaman kalmadığını belirtti ve ICEM'in kadın politikası üzerine konuşmaya başladı. ICEM kadınlar için "eşdeğerde işe eşit ücret" ve "fırsat eşitliği" ilkelerini savunuyordu.

Lastik işkolunun kadın ağırlıklı olmadığını belirten Higgs Eski Sovyetler Birliği sınırları içinde olan Doğu Avrupa ülkelerinde kadın çalışanın çok fazla bulunduğunu sözlerine ekledi. Son dönemlerde ortaya çıkan istihdam daralmasından kadınların büyük oranda etkilendiğini, kadın işgücünün giderek azaldığını vurgulayan Higgs, konuşmasına şöyle devam etti: "Erkek egemen iş dünyasında kadınların iş bulması çok zor. İş olduğu zaman herhangi bir yerde bir kadın bir erkek varsa, genellikle erkeklere iş veriliyor... Kadınlar bu konuda fırsat eşitliğine sahip değiller. Bu konu bizim açımızdan önemli. ICEM'in Kadınlar Komitesi ayrıca "eşdeğerde işe eşit ücret" üzerinde de bir çalışma yürüttü."

Çalışma yaşamında kadınların yüzde 70'inin daha az para kazandığını belirten Higgs, "eşdeğerde işe eşit ücret" ilkesinin hayata geçirmek için kadınların yaptığı işlerin değerlerinin diğer işlerle karşılaştırılıp belirlenmesi gerektiğini çünkü bazen yapılan iş aynı iş olmamasına rağmen değerinin aynı olabileceğini söyledi...

Necle Akgökçe

Kadın kanserlerinde de erken teşhis hayat kurtarır

Her türlü kanser, hastalık başka organlara veya sistemlere sıçramadan yakalanabilirse tamamen tedavi edilerek iyileşme olasılığı çok yüksektir. Yumurtalık kanserlerinin dışındaki kadın organlarının kanserleri, erken teşhis olanağı sağlayan belirtiler verirler. Bu belirtilerden hareketle daha ileri tetkikler yapılarak tanı ne kadar erken konulabilirse tedavi de o oranda kolaylaşır.

Kadın organlarının kansere yakalanmaları yaş ile orantılıdır. Yaş ilerledikçe, 60 yaşın üzerindeki kadınlarda ortaya çıkan her türlü bulguda doktora başvurulmalıdır.

Kadın organlarına bakıldığında doktoru ve hastayı harekete geçirmesi gereken bulgular şöyledir:

- * Kadın cinsel organının dış kısmında (buna vulva denir) Kızarıklık, renk değişikliği, kaşıntı, yanma, ülser (yara), kabarıklık, kitle ortaya çıkmış ise,
- * Vajinadan gelen (adet dışı) kanama ve vajinada kitle var ise,
- * Rahim Ağzında (buna serviks denir) yara, kaşıntı, kabarıklık, kızarıklık, ur var ise
- * Rahim'den (buna uterus denir) gelen (adet dışı) kanama var ise, mutlaka bir kadın hastalıkları uzmanına müracaat etmek gerekir.

Kadın organlarının kanserleri içinde erken teşhisi en zor olan kanser türü yumurtalık kanserleridir. Geç bulgu verirler. Bu nedenle ultrason ve kanda kansere ilişkin laboratuvar tetkikleri ileri yaşlarda belli aralıklarda yapılmalıdır. Kesin tanı yumurtalıktan parça alınarak patoloji laboratuvarlarında incelenmesi ile (buna biyopsi denir) konur.

Vücudun yüzeysel dokuları sürekli yenilenirler. Yenilenirken eski hücreler dökülür. Bu dökülen hücrelerin toplanıp özel işlemlerden geçirilerek mik-

roskop altında incelenmesine hücresel (sitolojik) inceleme denir. Hücresel incelemenin en çok uygulandığı alan rahim ağzından, yani serviksten alınan hücrelerin incelenmesidir. Hücrelerin bu şekilde toplanması işlemine, simir (smear) adı verilir.

Simir testi ile kötü huylu veya kötü huylu olmaya aday hücre belirtileri saptanır. Simir testleri hastalık bulguları taşımayan kadınlarda da yapılır. Simir testi ile kesin tanı konulmaz ancak testin pozitif çıkması, daha ileri ve gelişkin testlerin yapılmasını gerektirir. Daha ileri tetkiklerle kanser tanısı konmuş hastalar paniğe kapılmamalıdır.

Artık her türlü kanserde yüz güldürücü tedaviler yapılabilmektedir.

Kanser her şeye rağmen çağımızın en tehlikeli hastalığıdır. Bazı türlerinin dışında tedavileri oldukça zordur.

Kanserlerin nedenleri de oldukça fazladır. Genetik nedenleri saymazsak bilinen diğer nedenlerden korunmakla kansere yakalanma olasılığını en aza indirebiliriz.

Kimyasal maddelerin büyük bir çoğunluğu kanser yapıcıdır. Petrol ve petrol ürünleri, yanıcı parlayıcı patlayıcı maddeler, sigaradaki zift ve katran, röntgen ışınları, iyileşmeyen kronikleşmiş iltihaplar ve kronik hastalıklar, solunum havasındaki tozlar, deterjanlar, plastikler, eritici, yapıştırıcı kimyasallar, kansere neden olabilmektedirler.

Demek ki kansere yakalanmamanın bilinen en etkin yöntemlerinden birisi kanser yapıcılardan uzak durmak, bunlara maruz kalmamaktır.

En yaygın olanından başlamak en doğru davranış olacaktır.

SİGARA İÇİYORSANIZ SİGARAYI BIRAKINIZ !

Sağlık ve esenlikler dileği ile hoşçakalın sevgili okuyucularım.

Dr. Selma Dönmez

Yediklerim ağzıma geliyor

Yedikleriniz asit olarak boğazınıza gelip kavuruyor... Ne yaptınızsa önüne geçemediniz. Dikkat! Sizde de reflü olabilir... Son dönemlerde adından sıkça bahsedilen reflü hastalığının nedenlerini ve tedavi seçeneklerini bilmek istiyorsanız, yazımıza göz atın.

Reflü, mide asidinin, anormal bir şekilde yukarı doğru çıkarak yemek borusuna ve boğaza gelmesidir. Normalde mide ile yemek borusu arasında bulunan kaslar asit salgısının yukarı kaçmasına izin vermez. Ancak bazı hastalıklarda bu kaçış olabilir. Eğer bu asit kaçışı yemek borusuna kadar geliyorsa gastroözefagial reflü, boğaza kadar geliyorsa laringofaringeal reflüden söz edilebilir.

Neden Olur ?

Reflü oluşmasını kolaylaştıran nedenleri şu şekilde sıralamak mümkün.

- Mide ile yemek borusu arasındaki, kasların yaptığı kapağın gevşemesi,
- Mide fıtığı,
- Şişmanlık,
- Mideden fazla asit salgılanması,
- Yiyeceklerin mideden barsaklara geçişinin yavaşlaması,
- Sigara ve alkol kullanımı,
- Fazla yağlı yiyecekler,
- Mideye bir seferde aşırı besin gönderilmesi,
- Sırt üstü yatmak.

Belirtileri

Reflü olan hastalarda bazen hiç bir şikayet olmaz. Reflünün şiddetine göre hastayı çok fazla rahatsız edebilir. Eğer sadece yemek borusuna kaçış varsa, göğüste yanma,

sindirim bozukluğu, hıçkırık ve bazen yalancı kalp ağrısı gibi şikayetler yapar. Eğer asit salgısı boğaza kadar yükseliyorsa boğazda gıcık hissi, yabancı cisim hissi, kronik öksürük, ses kısıklığı gibi şikayetler yapar. Gıcık hissinden dolayı hastalarda sürekli boğazı temizleme refleksi oluşabilir. Boğazla ilgili şikayetlerin yemek borusu ve mide ile şikayetlerle beraber olması şart değildir. Reflü sadece KBB ile ilgili şikayetlerle kendini gösterebilir. Çünkü yutak ve gırtlak asit salgısına yemek borusundan daha hassastır.

Eğer tedavi edilmezse

Eğer reflü tedavi edilmezse ciddi komplikasyonlarla seyredebilir. Örneğin yemek borusunda darlık, kanama ve

mukozada prekanseröz (kansere öncesi) bir takım değişikliklere neden olabilir. Sizi ve doktorunuzu uyarması gereken belirtiler şunlardır ;

- 1- Yutma güçlüğü (disfaji),
- 2- Kanama,
- 3- Boğulma hissi, öksürük, ses kısıklığı,
- 4- Kilo kaybı.

Nasıl tedavi edilir?

Reflü tedavisinde 3 seçenek vardır: Hastanın dikkat etmesi gerekenler, ilaç tedavisi ve ameliyat. Reflü hastalığı olan hastaların dikkat etmesi gerekenler şunlardır:

- Sırt üstü yatmamak veya baş normalden daha yukarıda olacak şekilde yatmak.
- Mideyi çok dolduracak kadar yememek.
- Yatmadan önceki üç saat

içerisinde çay, kahve, alkol, kolalı içecekler ve çikolata gibi besinleri almamak.

- Sigarayı bırakmak.
- Yemek yiyip hemen yatmamak.
- Fazla kiloları vermek.
- Mide asidini artıran ilaçları almamak (özellikle aspirin ve bazı ağrı kesici ilaçlar).
- Dar pantolon veya etek giymemek.
- Boğazda gıcık hissedildiğinde sürekli temizlemeye çalışmamak, su içerek veya yutkunarak gidermeye çalışmak.

Reflü hastalığında asit salgısını azaltan veya asitin zarar vermesini önleyecek ilaçlar kullanılır. İlaçlar en az altı hafta hatta bazen aylarca kullanılırlar. Doktorunuz bu ilaçların dozunu ve süresini size göre ayarlar.

Ameliyat tedavi seçeneği olabilir mi?

Eğer medikal tedavi ile hastaların şikayetleri geçmiyorsa ya da kanama, darlık gibi komplikasyonlar varsa cerrahi tekniklerden faydalanılabilir. Cerrahi teknikler asit reflüsünü önleyen yemek borusu ve mide arasındaki doğal bariyerleri düzeltirler. ✂

Kadının soyadı yok

Medeni Kanun'da aile reisliği kavramı kaldırılmış olmasına rağmen soyadı konusunda erkeğin reisliği devam ediyor. Serap Hanım yazısında bu kez kadının soyadı meselesini inceliyor.

AV. SERAP ÖZDEMİR

Petrol-İş Sendikası
Hukuk Müşaviri

Medeni Kanun'da yapılan değişikliklere rağmen, "Kadının soyadı" eşler arası eşitliğe aykırı olarak düzenlenmiştir. Yasanın diğer maddelerinde eşler arası eşitlik getirilirken, kadının soyadı konusunda ayrımcılık sürüyor. Kadının evlilik sonrası kocasının kü-tüğüne kaydolması, boşanınca tekrar babasının kü-tüğüne geri dönmesi gibi işlemler sadece kadınlar için geçerli bir ayrımcılıktır.

Evlenen Kadın

Medeni Kanun, 1997 yılından bu yana evlenen kadının kendi soyadı ile kocasının soyadını birlikte kullanmasına olarak veriyor. Kadının Soyadı başlıklı yasa hükmüne göre kadın, evlenmekle kocasının soyadını alıyor. Ancak kadın, eşinin soyadı ile birlikte evlilik öncesi soyadını da taşımak istiyorsa, evlenme sırasında evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus müdürlüğüne yapacağı başvuru ile kocasının soyadının önüne, evlenmeden önceki soyadını da nüfus kaydına yazdırıp kullanabiliyor. Yasada evlenen kadının sadece kendi soyadını kullanabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmuyor.

Boşanan Kadın

Mahkeme kararı ile boşanan kadın, evlenmeden önceki soyadını yeniden alır. Ancak mahkemeye başvurarak haklılığını ispat etmesi veya boşandığı eşinin rıza göstermesi durumunda boşandığı kocasının soyadını taşımaya devam eder.

Eşi Vefat Eden Kadın

Kocasını ölen kadın, isterse ölen kocasının soyadını kullanmaya devam edebilir. Evlenmeden önceki soyadını

kullanmak istemesi halinde, nüfus müdürlüğüne başvurarak evlenmeden önceki soyadını nüfus kaydına yazdırarak kullanabilir.

Kadının evlenme nedeniyle soyadını değiştirmesi, bu soyadı ile tanındıktan sonra boşanma sonrasında eski soyadına dönmesi, kadınlar için zorluklar yaratıyor. Bu işlemler kadının tutarlı bir kimlik sahibi olmasını önüyor. Medeni Kanun'da aile reisliği kavramı kaldırılmış olmasına rağmen soyadı konusunda erkeğin reisliği devam ediyor.

Evlendikten sonra, sadece evlilik öncesi soyadını taşımak isteyen İzmir'den bir kadın avukat, mesleğinde önceki soyadı ile tanınmasını gerekçe göstererek eşinin soyadını almayı reddetmiş ve sadece evlilik öncesi soyadının kalması ile ilgili açtığı davayı kaybedince de, davayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürdü.

Tasarı geri çekildi ama...

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2005 yılında onu haklı bularak, kadınların

sadece eski soyadlarını kullanmalarına izin verilmemesinin ayrımcılık olduğuna, kadının kocasının soyadını alma mecburiyetinin Türkiye'nin imzaladığı sözleşmelerin ihlali olduğuna karar verdi. Kararda; Avrupa Konseyi'nin üye ülkeleri arasında Türkiye'nin kocanın soyadının çiftin soyadı olarak kabul edilmesini ve bu nedenle kadının, evlendiğinde otomatik olarak kendi soyadını kaybetmesini yasalarla öngören tek ülke konumunda olduğu, Türkiye'de, karı kocanın böyle bir düzenlemeyi kabul etmesi halinde bile evli kadınların yalnızca evlilik öncesi soyadlarını kullanamadıkları ifade edilmiştir. Bu kadın avukat; 10 yıllık hukuk mücadelesi sonunda, evlilik öncesi soyadı ile nüfus cüzdanı çıkaran ilk evli kadın olmuştur. AİHM'nin bu kararından sonra Medeni Kanun'da bu konuyla ilgili yasal bir düzenleme yapılması gerekiyor. Yapılacak yeni yasal düzenlemeyle kadınlara soyadı seçme konusunda özgürlük tanınmış olacaktır. Ancak bunu kullanıp kullanmamak kadınların kendi inisiyatifine bırakılacak.

Adalet Bakanlığı, yeni hazırladığı Medeni Yasa tasarısında kadınların eşinin soyadı ile kendi soyadını birlikte kullanmasına olanak sağlayan düzenlemeyi kaldırıp kadınların; ya kızlık soyadını ya da kocasının soyadını taşımasını zorunlu kılan bir düzenlemeyi getirmeye çalışması üzerine, evlilik öncesi ve sonrası soyadını birlikte kullanmak isteyenlerin tepkisi ile karşılaşmıştır. Bu tepkiler sonucu, Bakanlık tasarısı geri çekmiştir. Yasal düzenlemenin nasıl olması gerektiği konusundaki tartışmalar sürmektedir. ✂

Mutfakta renk cümbüşü...

Bu zamanlar, yemek yapmanın en zevkli olduğu dönem olsa gerek. Sebze çeşidinin bol olduğu, herşeyin tazesini bulmanın kolay olduğu bu mevsimde, yemeklerimiz de rengârenk, cıvı cıvı olacak elbet. Mevsim bolluğundan yararlanarak çeşitli tarifler deneyebilirsiniz... İşte size birkaç öneri...

ZEYTİNYAĞLI TAZE BAKLA

Malzemeler: 1.5 kg taze bakla / 1 su bardağı zeytinyağı / 1 büyük kuru soğan / 1 demet dereotu / 2 sap taze nane / 1 çorba kaşığı toz şeker / 1 limonun suyu / tuz

Yapılışı: Baklaları ayıklayıp yıkadıktan sonra tuz ve limonla karıştırın. Büyük boyda olanlara ikiye bölerek doğrayın. Bir tencerede zeytinyağının bir kısmıyla ince ince doğradığınız soğanları hafif pembeleşinceye kadar kavurun. Üzerine baklaları, kalan zeytinyağını, tuzu, şeker ve ince ince kıyılmış dereotunu ekleyip bir kere yağın içinde iyice karıştırın, kapağını kapatıp çok kısık ateşte 15-20 dakika pişirin. Yanında yoğurtla servis yapmanızı öneririz. Afiyet olsun...

ÇAY SAATİ

ELMALI KÖPÜK

Malzemeler

500 gr elma
5 yemek kaşığı soğuk su
80 gr şeker
1 çay kaşığı limon suyu
Tarçın
2 yumurtanın akı
2 yemek kaşığı şeker

Yapılışı: Elmaları yıkadıktan sonra soyun, çekirdeklerini ayıklayın ve küçük küpler halinde doğrayın. Bir tencereye koyun, üzerine 5 yemek kaşığı su, şeker ve limon suyu ilave edin. Kapağını kapatıp kaynatın, daha sonra çok kısık ateşte kapaksız olarak 10-15 dak. hafif kaynatın. Daha sonra mikserle elma püresi haline getirin. Bir tutam tarçın ekleyip soğumaya bırakın. Başka bir kaptaki yumurta akını mikserle köpürterek azar azar 2 yemek kaşığı şeker ekleyin. Köpüğü yavaşça elma püresi ile karıştırın. Çikolata parçaları ile süsleyerek servis yapabilirsiniz.

SEBZELİ KREP

Malzemeler:

İç malzemeleri: 2 adet patlıcan / 2 adet kabak / 1 adet soğan / 1 adet haşlanmış havuç / 3 çorba kaşığı haşlanmış bezelye tanesi / 2 çorba kaşığı zeytinyağı / tuz, karabiber / kekik

Krep hamuru için: 1 su bardağı süt / 2 adet yumurta / Yarım su bardağı un

Beşamel sosu için: 2 su bardağı süt / 2 çorba kaşığı un / 1 çorba kaşığı tereyağı / 1 su bardağı kaşar rendesi

Yapılışı: Patlıcan, kabak ve soğanı küp şeklinde doğradıktan sonra, bir tavada zeytinyağında kavurun. Üzerine haşlanmış ve doğranmış havuçlarla bezelyeleri, baharatları ve tuzu ekleyin. İki üç dakika pişirdikten sonra ocağın altını kapatın. Krep malzemelerini iyice çırttıktan sonra, yağsız teflon tavada altın rengini alıncaya kadar krepleri arkalı önlü pişirin.

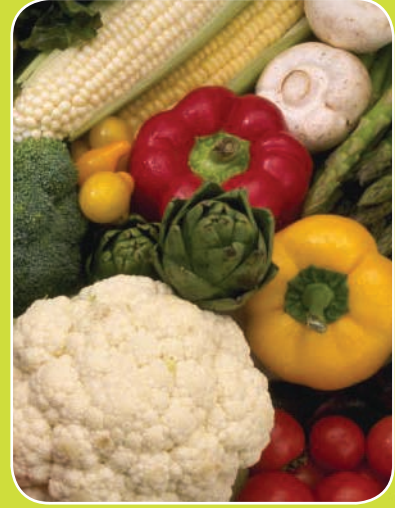
Beşamel sosu hazırlamak için bir tavada unu tereyağı ile kavurun, üzerine sütü yavaş yavaş dökerek kısık ateşte koyulaşmaya kadar pişirin. Kreplerin içersine hazırladığınız sebze karışımını yerleştirip rulo şeklinde sarın. Hazırladığınız tüm ruloları, fırına dayanıklı bir kap içersine dizdikten sonra üzerine beşamel sosu dağıtın. Son olarak kaşar rendesini ekleyerek önceden ısıttığınız fırında, kaşar peynirinin üzeri kızarıncaya kadar pişirin. Sıcak olarak servis yapmanızı öneririz. Dilerseniz üzerini zeytin taneleri, yeşillik vs. ile süsleyebilirsiniz. Afiyet olsun.

SEBZE TÜKETİRKEN DİKKAT!

- Sebzeleri kesinlikle yıkamadan yemeyin... Üzerindeki tarım ilacı kalıntıları pişirmeyle yok olmamaktadır.
- Taze sebzeleri mümkün olduğunda yağda kızartmamaya çalışın. Yağda kızaran sebzeler kanser riski içermektedir.
- Sebze yemeklerinde vitamin ve mineral kaybını en aza indirmek için mümkün olduğunda az suyla pişirilmelidir.
- Sebzeleri uzun süre pişirmek

de besin değerinin azalmasına yol açmaktadır.

- Sebzeleri pişirirken renklerini korumalarını istiyorsanız birkaç damla sirke koyabilirsiniz.
- Bazı sebzelerin pişme süreleri daha uzundur. Pişme süresi fazla olan sebzeleri tencerenin en altına yerleştirirseniz, diğerlerinin ezilmesini önlemiş olursunuz.

Ezilenler, ezilmenin sorumluları ve suçluluk duygularımız

Arkalıklı sandalyemi balkona attım, güneşe karşı oturuyorum... Balkonum bir lale bahçesi adeta... İstanbul'a bilmem kaç tane lale kampanyasından ben de yararlandım zira, kızım sağ olsun, işten dönerken dağıtıyorlarmış, alıp getirmişti... Benim elim iyidir, hepsi tuttu... Bir aydır keyfini yaşıyorum, ama yavaş yavaş solmaya başladılar... Hayatın doğal akışı...

Oğlan torun üniversite sınavına girecek, çalışmıyor, kızım çok üzülüyor bu duruma; "ben ne yaptım da bu çocuk böyle oldu" diyor... Meselenin onunla alakası olmadığını anlatamıyorum bir türlü... Kadınlarda çok sık görüyorum... Sürekli kendilerini suçluyorlar... Kendini suçlama mekanizması ezilenler için icad edilmiş sanki... Eleştirile eleştirile biz de kendimizden hoşlanmıyor, kendimizi sevmiyor, hatta nefret eder hale geliyoruz... İşçiler için de öyle değil mi,

yeteri kadar bilgi, akıl, çalışma azmi olmadığı için işçilerin sömürüldüğü şeklinde anlayış hâlâ karşılık buluyor... Ezenlerin kendi düzenlerini devam ettirmek açısından böyle bir şeye inanmalarında şaşılacak bir şey yok, ama ne yazık ki ezilenler de bir süre sonra kendilerinde bir eksiklik olduğu için bu durumda olduklarını düşünür hale geliyorlar. Pek çok "Bizde de kabahat var, haklarımızı savunmuyoruz, siyasete katılmıyoruz, erkek çocuklarını biz yetiştiriyoruz" gibi cümlelerle kendilerine saldırıyorlar...

Kendimizi sevmeliyiz

Oysa bu doğru değil, ezilenler ezilmelerinden dolayı kendileri suçlu değiller, ezenler onların ezilmesini fark etmemeleri için gerekli düzenekleri de hazırlıyorlar. Onları eğitimden, kültürden, yaşam esteti-

ğinden, müzikten, sanattan, kısacası kendilerine ait bilinci yakalayabilecekleri her türlü olanaktan yoksun bırakarak işlerini tıkır tıkır yürütüyorlar... O nedenle ben ezilenlerin ezilmelerinden dolayı kendilerini suçlamaları anlayışını çok tehlikeli buluyorum... Bizim kendimizden ve kendimiz gibilerden başka sığınacağımız bir liman yok. Kendimizi sevmeli, öz gücümüzden kuşku duymamalıyız.

Ayrıca bedensel, ruhsal ve zihinsel alanlarda da takviyeye ihtiyacımız var... Baharın yaza evrildiği şu günlerde ben domatese yöneldim. İçeriğinde A, B1, B2, C, K vitaminleri bulunan domatesin içinde ona rengini veren likopen de bulunuyor. Likopenin pek çok kanser türüne karşı koruyucu etkisi olduğunu yapılan araştırmalar göstermiş... Onun bir etkisi de yaşlılarda bağışıklık sistemini güçlendirmesi... Yani bu açıdan tam bana ve benim gibilere göre... Kahvaltıda, üzerine sızma zeytinyağı ve kara biber ekerek yiyebilirsiniz... Afiyet şeker olsun.

Cemile Teyze'nin MUTFAĞINDAN

DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KUTLANDI

8 Mart'ta sorunlar dile getirildi, amaçlar belirlendi

8 Mart, kadınların günümüzde ve geçmişte uğradığı ayrımcılıkların, ezilme ve sömürülme deneyimlerinin ve bunlara karşı yürütülen mücadelelerin hatırlanıldığı, taleplerin dile getirildiği bir gün... Bu yıl da 8 Mart'ta ülkemizde ve dünyada milyonlarca kadın isteklerini ve özlemlerini çeşitli biçimlerde haykırdılar...

Sendikamız Petrol-İş de 8 Mart'ta kadınları unutmadı... Kadın üyelerimize kırmızı karanfiller dağıtılırken, 8 Mart şubeler bazında da toplantı ve etkinliklerle kutlandı. Bursa 8 Mart Kadın Platformu'nun düzenlediği "Ko-

zanı Del, Haydi Sen de Gel" sloganı altında 5 Mart'ta Bursa'da yapılan mitinge Petrol-İş Sendikası'nın Bursa şubesine mensup kadınlar en ön saflarda katıldılar. Geçtiğimiz aylarda gece mesaisinde yanarak ölen kadın tekstil işçilerini anma amacıyla Bursa'da yapılan bu etkinlik, 8 Mart'ın anlamıyla da uygunluk teşkil ediyordu...

Gebze Şubemizde 8 Mart etkinlikleri

Şube olarak kadın üyelerimizin azlığı nedeniyle bu güne kadar 8 Mart'larda bildiri ve karanfil dağıtımından öteye geçemedik. Ancak son örgütlendiğimiz Mecaplast'ta kadın üyelerimizin çokluğu ve Tekno Kauçuk'daki kadın üyelerimizin çoğalması nedeniyle 5 Mart 2006 Pazar günü şubemiz Konferans Salonunda 8 Mart'la ilgili bir sunumumuz ve küçük bir gösterinin yanında Şube Başkanımız Süleyman Akyüz, 8 Mart'la ilgili bir konuşma yaptı. Sonra kadın üyelerimizden Zübeyde Çataltepe'nin hazırladığı konuşmayla kutlama bitti. Kutlamaya şubemize bağlı işyerlerimizden kadınlar katıldı.

Yarımca'da 8 Mart etkinlikleri

Petrol-İş Yarımca Şube yöneticileri 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü TÜPRAŞ Körfez Petrokimya işyerinde çalışan hanımlar ile birlikte kutladılar. Şube yöneticileri, saat 12.00' de işyeri kafeteryasında, günün önemini belirten konuşmalar yaptıktan sonra, kadın üyelerimize günün anısına birer gül hediye ettiler. Kadın üyelerimiz, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde kendilerini unutmayan yöneticilere teşekkür ederek memnuniyetlerini dile getirdiler.

Düzce Bayer İşyerinde 8 Mart

Düzce Bayer işyerimizde 08.00-16.00 ve 16.00- 24.00 saatleri arasında, sendika yöneticilerimiz ve işyeri temsilcilerimiz ile birlikte işyeri kafeteryasında toplanarak çalışan kadın üyelerimizin 8 Mart Dünya Kadınlar Gününü kutladık. Günün anlamı ve içeriği ile ilgili genel konular üzerinde görüş alışverişinde bulunuldu. Çalışanlar şube yönetimine teşekkürlerini sundular.

Bandırma'da 8 Mart Kutlamaları

8 Mart Dünya Kadınlar Günü Bandırma'da da tören ve etkinliklerle kutlandı. Kutlama, Bandırma Cumhuriyet Meydanı'nda Emek Platformu temsilcileri ve sendikaların, siyasi partilerin katılımıyla gerçekleştirildi. Bandırma Şube Başkanımız Hüseyin Koçyiğit alandaki kutlamalara katılan kadınlara çiçek dağıttı. Daha sonra örgütlü olduğumuz işyerlerindeki kadın üyelerimizi ziyaret eden Şube Başkanımız çalışan kadınlara karanfil hediye ederek "Emekçi Kadınlar Günü"nü kutladı.

Trakya Şubesi'nde 8 Mart Kutlamaları

Trakya şubemiz de 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü, yağmura rağmen her yaşta kadınların ve çocukların katıldığı bir yürüyüşle, sokaklarda halkla buluşarak kutladı.

Adana Şubesi'nde 8 Mart Kutlamaları

Adana'da da 8 Mart neşeyle kutlandı. Şube yöneticilerimiz, kadın üyelerimizi işyerlerinde ziyaret ederek 8 Mart hediyelerini dağıttılar.

Ülkemiz atık çöplüğü olmasın...

Ülkemizde kimyasal atık konusu, ilk kez Sinop kıyılarında bulunan varillerle gündeme gelmişti. Geçtiğimiz aylarda Tuzla'da bulunan kimyasal atıklar ise, uzun süredir tartışılan 'Türkiye'nin atık çöplüğü haline getirilmesi' konusunu tekrar gündeme getirdi.

Mart ayında Tuzla'da bulunan zehirli variller, ülkemizde insan hayatını hiçe sayan zihniyetin ne boyutlara ulaştığını göstermesi açısından çok önemliydi. Tuzla'nın Orhanlı Beldesi'nde, 100'e yakın zehirli varil bulundu. Yetkililer, içerisinde kanserojen maddeler tespit edilen varillerdeki kimyasal maddelerin

toprağa, buradan da içme suyuna karışarak çevrede yaşayanlar için büyük tehlike oluşturacağını belirtiyor.

Tuzla İlk Değil

Daha önce İkitelli'de bir hurdalıkta nükleer atık bulunmuş, İskenderun açıklarında termik santral atıkları içeren bir gemi batmıştı, Kocaeli'nin Dilova Beldesi'nde, Gebze Tavşancıl Beldesi ve benzer şekilde, birçok yerde gizlice gömülmüş yüzlerce zehirli varilde tonlarca atık bulunmuştu.

Buna dur denilmediği takdirde, önümüzdeki yıllarda ülkemiz, yaşamak için hiç de güvenli olmayan bir yer haline gelecek. Atıkların güvenli bir şekilde imha edilmesini sağlayacak bir denetim mekanizması oluşturulmazsa, çocuklarımıza bırakabileceğimiz temiz bir çevre kalmayacak.

Tehlikeli Atık Nedir?

Tehlikeli atık, içerdikleri zararlı kimyasal ve radyoaktif maddeler nedeniyle çevreye geri dönüşü olmayan zararlar

veren atıklardır. Kimyasal atık ve nükleer (radyoaktif) atık şeklinde iki türü bulunmaktadır.

Kimyasal atıklar, gıda sanayii dışındaki tüm sanayii üretimlerinde, en çok da kimya sanayiinde ortaya çıkmaktadır. Tehlikeli atıklar, insan sağlığı açısından büyük tehdit oluşturmaktadır. Kanser ve genetik hastalıklar başta olmak üzere, birçok hastalığa neden olmaktadır.

Nasıl Yok Edilir?

Kimyasal atıklar, büyük oranda ağır metal ve kararlı organik kimyasallar, toksikler içerdiğinden doğada yok edilmesi mümkün olmamaktadır. Çok iyi yalıtılmış depolarda çevreye yayılmayacak şekilde saklanmalıdır. Yakarak yok etme işlemi, zehirli gazların yayılması ihtimalinden dolayı hem riskli, hem de yüksek maliyetli filtreleme sistemleri gerektirdiği için tercih edilmemektedir.

Yasalar Uygulanmıyor

1993'te yürürlüğe giren "Zararlı Kimyasal Madde ve Ürünlerin Kontrolü Yönetmeliği"ne göre, tehlikeli atıkların bir kısmı yakılarak, bir kısmı da depolanarak yok edilmelidir. 1995 yılında çıkartılan ve 2005 yılında yenilenen "Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (TAKY)" ile zararlı atıkların ülkemize ithal edilmesi yasaklanmıştır.

Denetleme yetkisi belediyelerde olduğu halde, birçok sanayii tesisinde katı ve sıvı atıklar arıtılmaksızın ya kanalizasyon ya da dereler yoluyla göllere, denizlere akıtılmakta, yasalar uygulanmamaktadır.

Neler Yapılmalı?

Türk Tabipleri Birliği ve Çevre İçin Hekimler Derneği'nin 17 Nisan 2006 tarihli ortak basın açıklamasında, tehli-

kenin ortadan kaldırılması için alınması gereken başlıca acil önlemler aşağıdaki şekilde sıralanıyor:

- Yurtdışından ülkemize atık girmesi önlenmelidir.
- Yerli sanayi atıkları TAKY'de belirlenen şartlara uygun depolama alanlarında tutulmalıdır.
- Mevcut tehlikeli atık depolama alanlarındaki maddelerin ve pestisitlerin, insan sağlığı ve çevre için yeni tehlikeli maddeler oluşturmayacak şekilde bertaraf edilmelidir.
- Atıkların bertaraf edilmesinde yakma yönteminden vazgeçilmelidir.
- Bir atık yakma tesisi olan İZAYDAŞ kapatılmalı; yeni atık yakma tesislerinin açılmamalıdır.
- TAKY'de gerekli değişikliklere gidilerek, özellikle yer altı su kaynaklarını

kirlenme riski ile karşı karşıya bırakan derine enjeksiyon ve eski maden ocaklarına terk yönteminden vazgeçilmelidir.

► 2001 yılında imzalan; en tehlikeli kimyasalların üretimi, satışı ve kullanımını durduran ve ülkemizin de imzaladığı Stokholm Konvansiyonu TBMM tarafından onaylanarak uygulamaya geçirilmelidir.

Dileriz geç kalmadan bu uyarıları dikkate alan birileri çıkar, güzel ülkemiz atık çöplüğü olmaktan kurtulur...

Selgin Zırlı Kaplan

Yattığınız yerden egzersiz

Bütün gün işyerinde oturuyorsunuz... Eve dönünce de yorgunluktan bir şey yapamaz hale geliyorsunuz. Yatmadan önce kendinize ayıracağınız birkaç dakika günün yorgunluğunu atmanızı sağlayabilir.

Sırtınızı güçlendirin

Yatağa dik pozisyonda oturun. Ellerinizi başınızın arkasında birleştirin ve gövdenizin üst bölümünü önce yavaşça sola, daha sonra da sağa döndürün. Bu arada dirseklerinizi arkaya doğru esneterek bu harekete destek verin. Bu süreçte karın kaslarınız gergin, kalçanız da sabit olmalı. Dönüşleri yaptığınızda 20 saniye o pozisyonda kalarak sırt kasınızın hafif gerildiğini hissedin

Yorgunluktan kurtulun

Dik ama rahat bir pozisyonda yatağın kenarına oturun. Ellerinizi başınızın arkasında birleştirin. Daha sonra başınızı göğüs kafesinize doğru eğin. Sırt ve boyun kaslarınızdaki rahatlamayı hissedeceksiniz. Sonra başınızı yavaşça düz konuma getirin.

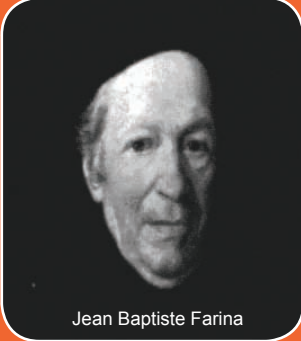
Bacaklarınız güzelleşsin

Yan olarak yatağa uzanın. Altta kalan dizinizi rahat bir du-

ruş sağlayacak şekilde бүкүн. Üstteki bacağınızı fazla gergin olmayacak şekilde uzatın ve bir aşağı bir yukarı indirip kaldırın. Bu hareketi yaparken diziniz öne bakmalı. Hareketi 20 kez tekrarlayın. Daha sonra aynı hareketi diğer tarafta yaparak öteki bacağınızla tekrar edin.

Bunları biliyor musunuz?

Kolonyanın tarihçesi

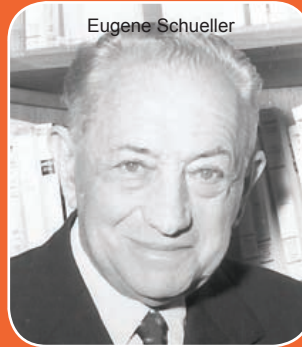
Jean Baptiste Farina

Jean Baptiste Farina isimli İtalyan berber, 1709 yılında güzel koku ticaretinde şansını denemek amacıyla Almanya'nın Cologne (şimdiki Köln) kentine geldi. Özel karışımların arasında alkole karıştırılmış limon ruhu, portakal acısı ve nane yağı vardı. İcadı dünyanın ilk "eau

de Cologne"siydi. Ortaçağ'da büyük katedrali ile ünlü olan şehir, Farina'nın icadından sonra tüm Avrupa'da kolonyanın en büyük üretim yeri olarak bilinmeye başladı.

Saç boyası ne zaman bulundu

Güvenli bir ticari saç boyası geliştirmek için ilk girişim 1909 yılında Fransız kimyager Eugene

Eugene Schueller

ne Schueller tarafından gerçekleştirildi. Schueller, daha sonra L'Oreal adını alacak olan saç boyası şirketini kurdu. İlk günlerde saç boyasını aktristler kullanıyordu. 1950'lerde Amerikalı kadınların sadece yüzde 7'si, Fransızların yüzde 8'i Almanların ise yüzde 5'i saçını boyuyordu. Bugün bu oran yüzde 75 civarında artmıştır.

Esnerken niye ağzımızı kaparız

Çoğumuz açısından esnerken ağzımızı kapamak, görgü belirtisi olarak algılanır. Oysa bu tutumun nezaket ve görgü ile ilgisi yoktur. Eski çağlarda esnerken ruhun ve yaşamın belirtisi olan nefesin vücudu terk edeceğinden korkuluyordu. Dudaklara götürülen el yaşam gücünü tutmayı sağlıyordu.

Halkın sesine kulak tıkayıp IMF’NİN bir dediğini iki etmeyen siyasi iktidar, sosyal güvenlikte kazanılmış haklarımızı ortadan kaldırdı.

Artık dokuz bin işgünü prim ödeyip, ancak 65 yaşında emekli olabileceğiz; yani emeklilik neredeyse imkânsız...

Artık karışık hesaplarla emekli aylıklarımızın bir çeyreği kesiliyor.

Artık SSK hastanelerinde ister ayakta, ister yatarak tedavi olacak sigortalılar, yüzde 30’lardan başlayıp yüzde 70’lere kadar ulaşan sağlık harcaması farklarını kendileri ödemek zorunda kalacaklar...

Ama onların IMF’si varsa bizim de aklımız, ruhumuz, sınıf bilincimiz var...

Önümüzdeki genel seçimlerde oylarımızla sağlık hakkımızı elimizden alanlara gereken cevabı verelim:

ARTIK YETER!
DİYELİM

